

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: sociální práce

Studijní obor: Penitenciární péče

Kód oboru: 7502R023

Název bakalářské práce:

ANTISEMITISMUS V ČESKÉ REPUBLICE PO ROCE 1989

ANTI-SEMITISM IN CZECH REPUBLIC AFTER THE YEAR 1989

Autor:

Karel Mrazík
Dvořákova 1336/8
405 02 Děčín II.

Podpis autora: _____

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Sýkorová

Počet:

stran	obrázků	tabulek	grafů	zdrojů	příloh
66		4		23	1 CD

CD obsahuje **celé** znění bakalářské práce.

V Liberci dne: 30.4.2008

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:

Karel Mrazík

Adresa:

Dvořákova 1336/8, Děčín 2

Studijní program:

Sociální práce

Studijní obor:

Penitenciární péče

Kód oboru:

7502R023

Název práce:

ANTISEMITISMUS V ČESKÉ REPUBLICE PO
ROCE 1989

Název práce v angličtině:

ANTI-SEMITISM IN CZECH REPUBLIC AFTER THE
YEAR 1989

Vedoucí práce:

Mgr. Kateřina Sýkorová

Termín odevzdání práce:

30. 04. 2008

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

.....
vedoucí bakalářské práce

.....
děkan FP TUL

.....
vedoucí katedry

Zadání převzal (student): Karel Mrazík

Datum: 16. 02. 2007

Podpis studenta:

Cíl práce:

Popsat přítomnost antisemitismu v České republice po roce 1989, jeho projevy, příčiny a znaky.

Základní literatura:

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0139-7.

HOLOCAUST.CZ, Dějiny, Události, *Norimberské zákony*. 12. 9. 2003. (on-line)

http://www.holocaust.cz/cz2/history/events/nuremberg_laws

SACHAR, H.M. *Dějiny státu Izrael*. 1. vyd. Praha: Regia, 1999. ISBN 80-902484-4-6

URIS, L. *Exodus I.,II.*, 1. vyd. Praha: Panorama, 1991. ISBN 80-7038-181-7, 80-7038-144

VÁCLAVÍK, D. *Etnické a kulturní minority ve Střední Evropě I.*, 1. vyd. Liberec: TUL, 2001. ISBN 80-7083-457-9

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne:

Podpis:.....

Poděkování:

Děkuji, Mgr Kateřině Sýkorové bez jejíž trpělivosti, obětavosti a konstruktivní kritiky by tato bakalářská práce nemohla vzniknout.

Dále bych chtěl poděkovat panu PhDr. Leo Pavlátovi a předsedovi židovské obce panu Vladimíru Poskočilovi za cenné rady, rozhovory a poskytnutí množství stěžejních literárních zdrojů.

Název bakalářské práce: Antisemitismus v České republice po roce 1989

Název bakalářské práce: Anti-semitism in Czech Republic after the year 1989

Jméno a příjmení autora: Karel Mrazík

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2007/2008

Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Kateřina Sýkorová

Resumé:

Bakalářská práce se zabývala problematikou antisemitismu v České republice po roce 1989, vývojem tohoto jevu, jeho historickými i současnými projevy, příčinami a znaky. Cílem této práce bylo zjistit zda antisemitské projevy mají v České republice vzestupnou tendenci. Dále se zabývala nositeli jednání s antisemitským podtextem a zjišťovala, jaké důvody pro své jednání uvádějí. Práci tvořily dvě stěžejní oblasti, část teoretická a část praktická. V teoretické části byl za využití informačních zdrojů popsán antisemitismus jako pojem a jeho historický vývoj. Praktická část ve dvou fázích zajišťovala odpovědi na zvolené průzkumné otázky, a to pomocí sekundární analýzy dat v první fázi a analýzou rozhovorů ve fázi druhé. Za největší přínos práce vzhledem k řešené problematice bylo možné považovat zjištění, že antisemitismus v České republice existuje, lze jej rozeznávat a sledovat trendy vývoje jenž plynule navazují na jeho historické projevy. Je výzvou pro společnost, jak se s touto skutečností vyrovnat.

Klíčová slova:

judaismus, antisemitismus, persekuce, pogrom, holocaust, extremismus, skinheads, křesťanství, ghetto, rozhovor, šoa, segregace

Summary:

The bachelor thesis deals with the problem of anti-Semitism in the Czech Republic after the year 1989, the development of this phenomenon, its historical and contemporary manifestations, causes and characteristics. The aim of this work has been to find out whether the anti-Semitic manifestations tend to increase in the Czech Republic. The thesis also studies cases of people with anti-Semitic behaviour, trying to find out what reasons they adduce for their behaviour. The survey has been divided into two parts: the theoretical and the practical. With the use of bibliography, the theoretical part explains the term anti-Semitism and describes its historical evolution. The practical part involves the answers for the established research questions, through the secondary data analysis in the first phase and through the dialogues' analysis in the second phase. The thesis has led us to a conclusion that the anti-Semitism exists in the Czech Republic, can be clearly distinguished and that we can follow the trends of evolution that fluently follow up its historical manifestations. It is a challenge for the society to face this reality up.

Key words:

hebraism, anti-Semitism, persecution, pogrom, holocaust, extremism, skinheads, christianism, jewry, zionism, interview, šoa, segregation

Obsah:

1 ÚVOD	10
2 TEORETICKÁ ČÁST.....	13
2.1 Antisemitismus.....	13
2.1.1 Vymezení pojmu	13
2.2 Formy antisemitismu	13
2.2.1 Náboženský antisemitismus	13
2.2.2 Rasový antisemitismus	14
2.2.3 Nový antisemitismus	14
2.3 Projevy antisemitismu	14
2.3.1 Antisemitismus a jeho projevy v antice a starověku	14
2.3.2 Kořeny středověkého antisemitismu	16
2.3.2.1 Projevy antisemitismu ve společnosti středověku a na přelomu novověku	17
2.3.3 Novověký antisemitismus	24
2.3.3.1 Projevy antisemitismu v novověku	25
2.3.4 Antisemitismus po 2. světové válce	32
2.3.4.1 Projevy poválečného antisemitismu	32
2.3.5 Současný antisemitismus.....	35
3 PRAKTICKÁ ČÁST	36
3.1 Cíl praktické části	36
3.2. Stanovení otázek průzkumu	36
3.3 Použité metody.....	36
3.4 Současný antisemitismus v České republice a jeho projevy	37
3.4.1 Antisemitismus jako protiprávní jednání – legislativní rámec	40
3.4.2 Statistická data evidencí PČR – extremismus, rasový podtext	43
3.5 Popis prostředí a vzorku respondentů v rozhovorech	49
3.5.1 První rozhovor – účastník pálení izraelské státní vlajky	50
3.5.2 Druhý rozhovor – pachatel TČ	52
3.5.3 Třetí rozhovor – „poškozený“	53
3.5.4 Čtvrtý rozhovor – majitel restaurace	55
3.5.5 Souhrnná interpretace zjištěných informací z rozhovorů	57
3.6 Odpovědi na otázky průzkumu	58
4 ZÁVĚR.....	60

5 NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ	62
6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	64

1 ÚVOD

Autor bakalářské práce je zaměstnán jako policejní inspektor Obvodního oddělení Policie České republiky v Děčíně. Téma bakalářské práce „Antisemitismus v České republice po roce 1989“, autor zvolil s ohledem na své osobní a profesní zkušenosti, neboť je přesvědčen a prozkoumané, dostupné prameny to potvrzují, že s pomyslnou svobodou a demokracií se v České republice se také mnohem silněji než v období minulém, opětovně projevil extremismus a jeho odnož antisemitismus. Autor se domnívá, že takto vymezit určitý časový úsek antisemitismu je velice problematické, ale dle jeho názoru, zažívá tento jev v současné době jakousi renesanci. V celé Evropě včetně Ruska, znovu a stále silněji zvedá antisemitismus svou pomyslnou hlavu.

Cílem této práce je popsat antisemitismus jako jev, jeho vývoj, příčiny, dále znaky kterými se projevuje a zaměřit se na jeho přítomnost v České republice po roce 1989. Jako základní metody ke zjištění objektivních informací autor využil studium sekundárních zdrojů - odborné literatury, dále údaje, které byly získány ze statistických evidencí Policie ČR, rozhovor s představiteli židovských obcí a další rozhovory s osobami podezřelými z protiprávního jednání s antisemitským podtextem.

V teoretické části této práce autor podrobně popisuje antisemitismus jako pojem, dále dělení tohoto jevu na historické a nové tvary. Projevy těchto tvarů, jejich historickou provázanost a příčiny vzniku. V praktické části autor pomocí průzkumem zjištěných skutečností odpovídá na stanovené průzkumné otázky. Dále pak zda antisemitismus jako takový má v ČR vzestupnou tendenci. Kdo jsou nositelé antisemitistických myšlenek a výpadů v České republice ve smyslu sociální kategorizace. Kapitola pojednávající o legislativních aspektech je součástí praktické části z důvodu kvalitnější srozumitelnosti získaných a prezentovaných dat.

Autor považuje za nutné uvést, že je velmi obtížné zpracovat zvolené téma do rozsahu, jenž umožňuje bakalářská práce. Většina odborných zdrojů a literatury je historicky a kulturně-historicky zaměřená. Autor se snaží jednotlivé myšlenky a východiska kontextuálně sjednotit v takové míře jakou bakalářská práce umožňuje. Autor je přesvědčen, že tento styl zpracování je nutný pro porozumění souvislostem a znakům současného antisemitismu, proto

jsou některé pasáže zabývající se kulturou a historií Židů na první pohled poměrně rozsáhlejší.

V teoretické části bakalářské práce autor popisuje antisemitismus jako jev jenž se v různých podobách na této planetě vyskytuje již více než dva tisíce let. O tom, jak to bylo před touto dobou lze pouze spekulovat, ale zřejmě tu byl i dříve. Pro reálné popsání antisemitismu v teoretické části, autor užil v této práci pro některá historická období několika příkladů, které o antisemitismu v konkrétním časovém úseku věrohodně vypovídají.

Autor se s antisemitismem osobně setkal v historii své rodiny a dále opakovaně při výkonu svého zaměstnání. Na základě vlastních zkušeností autor pokládá antisemitismus za vykrystalizovanou hrůzou nevzdělanosti, lidské hlouposti a v těch nejnebezpečnějších případech za plod lidské vypočítavosti a ziskuchtivosti. Autor se domnívá, že než houf nesmyslně skandujících, holohlavých, surových, hlupáků, je mnohem nebezpečnější inteligentní jedinec, který na pomyslného koně antisemitismu nasedá z důvodu úmyslných zisků pro sebe nebo svou „družinu“.

S oběma formami antisemitismu není problém se setkat i v současné době a bohužel se téměř vždy nějakým způsobem prolínají. Jako typické, obecné příklady autor uvádí výroky Íránského prezidenta, různá ultrapravicová sdružení nebo ničení židovských hřbitovů po celé České republice. Tento osobní, subjektivní předpoklad je také autorovým motivem pro napsání této práce.

Dva tisíce let jsou Židé pronásledováni a nikdo, dokonce ani jejich pronásledovatelé, nejsou schopni vysvětlit proč. Nikdo nedokázal konkrétně a přesně vysvětlit onu prazákladní, hluboce zakořeněnou, stále znovu probouzející se živelnou nenávist vůči Židům. Dokonce i křesťané po 17. stoletích většího, či menšího pronásledování Židů opustili myšlenku „bohovraždného národa“ a tím se zpětně sami obvinili ze statisíců zbytečných vražd Židů. Ani nacisté a jejich následovníci, jejichž rasistické projevy uváděly a uvádějí jako motiv nenávisti k Židům vědecky nepřijatelný pojem „rasové čistoty“ s tímto pojmem neobstojí. Německo bylo jako všechny země na světě během tisíciletí obětí nejrůznějších etnických invazí a je ostatně dokázáno, že „čistá rasa“ by zoufale degenerovala, neboť by byla ochuzena o její genetický zdroj z čehož vyplývá, že něco jako čistá germánská rasa neexistuje.

Antisemitské texty 20. století, jichž je poměrně mnoho a jejich pisatelé a obhajovatelé, kterých se ze slabosti demokracie rekrutuje stále více, vzbuzují v současné době kroucení hlavou, nepochopitelnost u potomků obětí, lítost a v nemálo případech bezmocnost, či nový strach. Svědectví o pronásledování Židů jsou spousty, neexistuje jediné, které by umožnilo popřít víc než dvoutisíciletou existenci antisemitismu.

Za vlajkovou loď současného antisemitismu autor této bakalářské práce považuje revizionismus holokaustu, tedy popírání milionů mrtvých, usmrcených jedním z nejšílenějších způsobů jaké si člověk sám na sebe dokázal vymyslet. Tento způsob antisemitismu vytváří něco jako půdu, pseudovědecké, literární zázemí a hlavně ideje pro nevzdělané vykonavače posledních fází antisemitismu v ulicích měst celého světa.

Fenomén antisemitismu, jenž je zcela patologický, jako by zajímal pouze ty, jichž se týká, tedy Židy. Tento fenomén by se měl týkat, byť podvědomě, každé civilizované bytosti. Každý, kdo se zamyslí nad hrůzami, které museli Židé během staletí vytrpět, kolik lidských osudů, *kolik mrtvých dětí se za předešlými slovy skrývá*, musí být zděšen jejich nelidskou absurditou.

Jaké jsou vlastně příčiny antisemitismu? Je třeba nalézt nějakou metodu, podrobnou spekulativní studii, která by se pokusila příčiny nalézt, analyzovat, pojmenovat. Autor se domnívá, že je k tomu je nutné umístit Židy do historického kontextu období, v nichž byli pronásledováni.

Judaismus představoval zcela jiné náboženství, než ta jež byla v antice obvyklá. Zvláštní společenské a daňové postavení Židů k tomu – zřejmě vyvolalo tak obrovskou nenávist vůči Židům, že začala téct krev. Poté nastoupil křesťanský antisemitismus, který vznikl na základě sporů o roli mesiáše. Nacionalistický antisemitismus, třetí historické období daného jevu, vyrostl z koncepce „stát je národ“, kterou formulovala Velká francouzská revoluce. V průběhu 19. a pak 20. století se stále větší silou zmocňoval celé Evropy, až vyvrcholil tragédií druhé světové války a holokaustem.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Antisemitismus

V této kapitole se autor věnuje vymezení pojmu antisemitismu v jednom ze základních možných dělení a dále jeho historickému a věcnému obrazu. Vymezení základních pojmů bude v zásadě heslovité, jelikož komplexnímu rozboru problematiky zhuštěné do uvedeného pojmosloví se autor věnuje v podstatě v celé teoretické části bakalářské práce.

2.1.1 Vymezení pojmu

Antisemitismus je nepřátelství nebo předpojatost vůči Židům jako představitelům židovského náboženství judaismu, etnické skupině nebo rase. Přestože samotné slovo antisemitismus odkazuje ke všem semitským názorům, je tento termín používán většinou pro označení nepřátelství vůči Židům. Jde o formu xenofobie, která může mít různé formy, od osobní nenávisti až k institucionalizované násilné perzekuci. Krajním příkladem antisemitismu je otevřeně nepřátelská ideologie Adolfa Hitlera, která vedla ke genocidě evropských židů.¹

2.2 Formy antisemitismu

2.2.1 Náboženský antisemitismus

Náboženský antisemitismus nebo také antijudaismus: Až do začátku 19. století měl antisemitismus hlavně náboženský základ pocházející z rozporů mezi křesťanstvím a judaismem, nebo islámem a judaismem. Protože judaismus byl největším menšinovým náboženstvím v křesťanské Evropě a většině islámského světa, byli židé často hlavním cílem nábožensky motivovaného násilí a persekuce ze strany křesťanských a v menší míře i islámských vládců. Tato forma odporu je namířena na náboženství jako takové, takže obecně nezahrnuje ty, kteří mají židovský původ, ale přestoupili k jinému náboženství, ačkoliv byly i výjimky. Právě v náboženském antisemitismu měly původ středověké zákony zakazující

¹ *Wikipedie otevřená encyklopedie : antisemitismus* [online]. 2001, 28. 1. 2008 [cit. 2008-02-28]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus>>.

vyznávání židovských náboženství, které měly za následek vyhánění židů z mnoha evropských zemí.²

2.2.2 Rasový antisemitismus

Rasový antisemitismus: Tato forma má původ v prvotních a velmi rozšířených, ale nesprávně pochopených myšlenkách o vývoji ras, které se začaly objevovat v období osvícenství. Od konce 19. století až do současnosti se jedná o nejrozšířenější formu antisemitismu. Rasový antisemitismus nahradil nenávisť k judaistickému náboženství přesvědčením, že samotní židé jsou bez ohledu na náboženské vyznání rasově oddělenou skupinou a jako takoví jsou nižší rasou hodnou pohrdání. S nástupem rasového antisemitismu se začaly objevovat také populární konspirační teorie, ve kterých jsou vyliceny údajné židovské plány na ovládnutí světa.³

2.2.3 Nový antisemitismus

Nový antisemitismus: Podle názoru mnoha analytiků a židovských skupin se na konci 20. století objevila odlišná forma antisemitismu spojená s levicovou, extrémní pravicovou a islamistickou politikou, která přebírá vyjadřovací prostředky a koncepci antisemitismu. Projevem nového antisemitismu je demonizace, vytváření dvojích standardů, či zpochybňování existence státu Izrael. O tom, zda se skutečně jedná o novou formu antisemitismu nebo jen o nové projevy staré nenávisti, se však vedou spory.⁴

2.3 Projevy antisemitismu

2.3.1 Antisemitismus a jeho projevy v antice a starověku

Jak bylo definováno pro potřeby této bakalářské práce výše, Slovo antisemitismus označuje nenávisť či předsudky vůči židům i veškeré činy vyplývající z tohoto přesvědčení. Doslova vyjadřuje ideu odporu vůči semitům. K těm se kromě Židů počítají i další národy

² *Wikipedie otevřená encyklopedie : antisemitismus* [online]. 2001, 28. 1. 2008 [cit. 2008-02-28]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus>>.

³ *Wikipedie otevřená encyklopedie : antisemitismus* [online]. 2001, 28. 1. 2008 [cit. 2008-02-28]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus>>.

⁴ *Wikipedie otevřená encyklopedie : antisemitismus* [online]. 2001, 28. 1. 2008 [cit. 2008-02-28]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus>>.

jako Arabové, neboť i oni podle Bible vzešli z rodu patriarchy Šema, jednoho ze tří synů bájněho Noema, a jsou tedy Semity. Antisemitismem se však obecně míní jen protižidovské projevy. Označení antisemitismus poprvé užil německý protižidovský aktivista Wilhelm Marr roku 1879. Tradice antisemitismu je však mnohem starší. Ve své nejpůvodnější podobě směřoval vůči Židům jako národu, které své bytí odvozoval z osobitého náboženského vyznání, judaismu. Nejstarší formy antisemitismu do značné míry splývaly s antijudaismem. Jejich příčinou byla protižidovská nenávist ideová.⁵

Ve starém Řecku a Římě měly zprvu protižidovské tendence charakter pomluv, jež svědčily o neporozumění židovským zvykům a odporu proti ústřední ideji judaismu a to víru v jediného boha – monoteismus. Například poslední den týdne zvaný Šabat Židé odpočívali, neboť tak podle jejich Bible činil i Bůh při stvoření světa. Starověcí odpůrci judaismu to považovali ze lenost Židů. Někteří dokonce tvrdili, že Židé vykrmují řecké hochy a ty potom obětují v chrámu svému Bohu. Mezi starými Řeky také panovala přesvědčení, že se Židé modlí k oslům a vepřům, ale na druhou stranu se věřilo, že Židé nejedí vepřové maso, protože jim způsobuje malomocenství. Pomluva, že Židé jsou nakaženi leprou, a proto je lepší s nimi nepobývat, patřila ve starověku k nejrozšířenějším. Židé nebyly v historii jediný národ, který se ve své době stal terčem pomluv, ale z hledem k tomu, že se Židé nechtěli zřít své víry, odmítali splynout s okolím a v běžném životě zachovávali odvěké rituály, okolní většina se k nim stavěla nepřátelsky. Považovali je nejen za jinověrce, ale s ohledem na své náboženské přesvědčení přímo za ateisty. Židé odmítli převládající náboženské zvyklosti a představy a kvůli tomu byli osočováni z nepřátelství a pohrdání daným řádem a bohy. Tak se postupně vytvářel obraz Židů jako těch, kteří samou svou přítomností vyvolávají konflikty a vyřazují se z lidského společenství. Když pak Židé podlehl Římanům, byl z toho vyvozen závěr, že bůh sám Židy nenávidí, a proto na ně uvalil věčný trest vyhnanství.

Autor této bakalářské práce se po prostudování dostupných informačních zdrojů domnívá, že až na výjimky v době antiky a starověku se ještě nejednalo o antisemitismus ve smyslu pogromů, honů a vyhlazování jednotlivých židovských komunit. Je sice prokázané, že v době dobývání Judeje Římskou říší a při následném potlačování několika za sebou jdoucích

⁵ PAVLÁT, L. *Židé dějiny a kultura : Antisemitismus nejtrvalejší zášť v dějinách lidstva*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Antisemitismus ve starověku, s. 83-84.

povstání (období let 66 n.l – 135 n.l.)⁶ jejichž průběh popsal poutavě Flavius Josephus, byly pobity statisíce Židů, ale zde se jednalo o boj ve smyslu vítězství a podrobení jednoho národa národem jiným. Protiřímský odpor však stejně nebyl úplně potlačen, ale po potlačení revolty se Židé téměř na 2000 let stali národem bez vlasti, národem rozptýleným po světě.

2.3.2 Kořeny středověkého antisemitismu

Na rozšířené představě o židech navázalo křesťanství, které rozvinulo tři základní teze antijudasimu starověkého: představu o Židech jako odpůrcích většinové, tedy správné vize světa, o židovském národě jako o konfliktních vyznavačích škodlivé víry a konečně o Židech coby těch, kdo jsou právem vyvrženi z lidské společnosti, neboť si sami zavinili své utrpení.

Církevní antijudaismus svými jasně formulovanými zásadami sehrál v historii persekuce Židů osudovou a zásadní roli. Církev se povýšila na jedinou správnou dědičku původního biblického poselství, podle vlastních představ se stala jeho výhradní nositelkou. Židovskou víru a zvyklosti církev považovala za maximálně předobraz církve, předznamenání křesťanství. Vzhledem k tomu, že Židé se jen velmi neradi opouštěli své přesvědčení, odmítali křest, považovala to církev za projev neposlušnosti a nepřátelství, ne-li přímo za zosobněné působení zla. S ním byli Židé postupně ztotožněni jako služebníci satana, zapřísáhlí odpůrci boha. Židovská modlitebna-synagoga, hebrejšтина, byly považovány za nástroje ďábla, jenž měl podle představ sídlit přímo v duši. Tvrdošijnost, s níž Židé, kteří byli nazváni církví také jako Antikristi, zachovávali si vlastní tradici, byla údajnou příčinou jejich prokletí.⁷

Triumf církve si vyžadoval ponížení odpůrců: bylo třeba ukázat rozdíl mezi moudrými a nemoudrými, osvěcenými a tmáři, vyvolenými a zatracenými. Tento názor na Židy se úplně zformoval v 6. století, ale již v první třetině 4. století, kdy se křesťanství stalo oficiálním náboženstvím Římské říše, zásadně ovlivňoval vztah církve k Židům. Ani v jejím rámci však názory a postoje nebyly jednotné. Zatímco papežové zachovávali umírněnější stanovisko a teologicky nacházeli zdůvodnění židovské přítomnosti, nedokázali vždy zajistit, aby nižší církevní činitelé nevyvolávali či netrpěli nábožensky motivované nenávistné i násilné

⁶ JOHNSON, P. *Dějiny židovského národa*. 1st edition. Věra a Jan Lamperovi. Praha : Rozmluvy, 1995. Josephus Flavius a velká židovská revolta, s. 136-140.

⁷ PAVLÁT, L. *Židé dějiny a kultura : Antisemitismus nejtrvalejší zášť v dějinách lidstva*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Antisemitismus ve středověku, s. 84-88.

protižidovské nálady. K zapřisáhlým odpůrcům judaismu patřil i církevní otec Jan Zlatoustý, který Židy označoval za zlo a přirovnával je ke zvířatům. Takovéto připodobnění se stalo jedním z význačných rysů antisemitských projevů. Od 10. století byl satan zpodobňován jako kozel se „židovskými rysy“. V německé tradici se uchýtilo připodobnění k vepřům, neboť oběma byla společná nečistota. V pozdější protižidovské propagandě zase byli Židé často spojováni s hmyzem, tedy něčím, co obtěžuje, sají krev, přenáší nemoci.⁸

2.3.2.1 Projevy antisemitismu ve společnosti středověku a na prahu novověku

■ Obviňování z bohovraždy

Mnozí křesťané včetně duchovních považovali Židy kolektivně vinné smrti Ježíše Krista, ačkoliv to nepatří ke katolickému dogmatu. Formálně židy z bohovraždy poprvé obvinil biskup Melito ze Sard v druhé polovině druhého století. Podle tohoto výkladu spáchali židé přítomní Ježíšově smrti i židovský lid kolektivně a navěky hřích bohovraždy. Po dobu 1900 let křesťansko-židovské historie vedlo obviňování z bohovraždy k nenávisti, násilí a vraždění Židů v Evropě i Americe. Katolická církev včele s papežem Pavlem VI. odmítla všeobecné obviňování Židů až v roce 1965, kdy jako jeden z výsledků II. vatikánského koncilu uveřejnila deklaraci *Nostra aetate*.⁹

■ Křížácké pogromy

Protižidovské nálady vzrůstaly už nějakou dobu před první křížovou výpravou. Teprve však po jejím vyhlášení na koncilu v Clermontu v roce 1095 propukl antisemitismus naplno. Vlnu křížácké horečky vyprovokovaly zprávy o tom, že ve Svaté zemi se s křesťany jedná zle. Jako hlavní zlosynové vystupovali v těchto zkazkách muslimové, ale židé často figurovali jako proradní přísluhovači. Pogromy způsobené křížáckými vojsky podrobně popsal ve 12. století židovský kronikář Šelomo ben Šemuel.

⁸ PAVLÁT, L. *Židé dějiny a kultura : Antisemitismus nejtrvalejší zášť v dějinách lidstva*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Antisemitismus ve středověku, s. 84-88.

⁹ *Wikipedie otevřená encyklopedie : Antisemitismus ve středověku* [online]. 2002 , 3. 4. 2008 [cit. 2008-04-15]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus#Antisemitismus_ve_st.C5.99edov.C4.9Bku>.

Pogromy začaly ve francouzském Rouenu a následně se přenesly do porýnských měst. Křížácké houfy se nechovaly o nic lépe než lépe než lůza. Křížáci vraždili muže i děti, aby nemohly být vychovávány jako křesťané, židovské ženy páchaly hromadné sebevraždy. Velké množství starodávných, bohatých židovských obcí bylo zničeno.¹⁰

Výše popisovaná křížová výprava probíhala ve dvou etapách, první etapou byl pochod evropské chudiny a lůzy, druhou etapu výpravy do Palestiny roku 1095 vedl tehdejší výkvět evropského rytířstva. Armáda postupovala napříč Evropu v pěti proudech, kdy dohromady čítala kolem 100.000 válečníků. Protože vojenský podnik takového formátu žádá velké finanční zajištění, pořádalo po celé Evropě všech pět skupin vojska židovské pogromy. Tyto pogromy se děly pro zajištění prostředků na financování této výpravy a byly pořádány hlavně na základě náboženské rozdílnosti.

I následné křížové výpravy jež s přestávkami trvaly až do poloviny 14. století velmi často užívaly pogromů na židovské obyvatelstvo jako vítaných ekonomických zdrojů pro své výboje, dalším z důvodů bylo i příjemné a beztrestné povražení pro táhnoucí armády.

■ **Obvinění ze šíření nemoci – Černá smrt**

Židé se stali obětními beránky i v době, kdy Evropu ničily epidemie plicního moru zvaného „černá smrt“, které vyhladili polovinu populace. Kolovaly pověsti, že nemoc zavinili úmyslně tím, že otrávil studny. Stovky židovských obcí zvláště na Pyrenejském poloostrově a v německých zemích byly násilně zničeny. Nevadilo ani to, že Židé také podléhají morové nákaze. Byli mučeni, dokud se nepřiznali ke zločinům, které nemohli spáchat. V jednom takovém případě byl muž jménem Agimet přinucen říct, že rabín Peyret Cambery mu rozkázal otrávit studny v Benátkách, Toulouse a dalších místech. Ačkoliv se Papež Klement VI. pokoušel židy chránit tím, že v roce 1348 vydal hned dvě papežské buly, o několik měsíců později 14. února 1439 bylo jako následek Agimetova vynuceného přiznání ve Štrasburku upáleno 900 židů ještě před tím, než mor zasáhl město.¹¹

¹⁰ JOHNSON, P. *Dějiny židovského národa*. 1st edition. Praha : Rozmluvy, 1995. Křížácké pogromy, s. 202-203.

¹¹ *Wikipedie otevřená encyklopedie : Antisemitismus ve středověku* [online]. 2002 , 3. 4. 2008 [cit. 2008-04-15]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus#Antisemitismus_ve_st.C5.99edov.C4.9Bku>.

Samotná pověra o židech jako těch, kdo úmyslně šíří nemoci a způsobují neúrodu, povodně, či zakládají požáry se ovšem udržovala nadále a i v pozdějších letech podnítila nejedno protižidovské vystoupení.

■ Obvinění z rituálních vražd

Židé byli často obviňováni z provádění rituálních vražd a používání lidské krve k obřadům i údajného pití krve křesťanských dětí. Taková lidská oběť měla údajně probíhat takto: dítě, které ještě nedosáhlo puberty bylo uneseno na tajné místo (v některých podáních přímo do synagogy), kde je Židé mučili a vyslýchali před shromážděným davem a falešným soudním tribunálem. Dítě bylo nahé a svázané předvedeno před tribunál, který je případně odsoudil k smrti. Poté bylo korunováno trnovou korunou a přivázáno, či přibito na dřevěný kříž. Kříž byl vztyčen a krev stékající z ran byla zachytávána do misek nebo pohárů. Nakonec bylo dítě zabito kopím, mečem nebo dýkou vraženou do srdce. Mrtvola byla sňata z kříže a ukryta nebo jinak odstraněna, nebo na ní v některých případech byly prováděny rituály černé magie. Tuto metodu s různými obměnami lze najít ve všech křesťanských popisech údajných židovských rituálních vražd.¹²

Prvním známým případem obvinění z rituální vraždy je příběh chlapce Williama z Norwiche († 1144).¹³ Významná je pověst o Šimonovi z Tridentu († 1475), kde se uvádí, že chlapec byl zavěšen nad velkou mísou, takže mohla být zachycena všechna krev. Šimon byl uznáván za svatého, v roce 1588 svatořečen papežem Sixtem V. a jeho kult rozpustil až v roce 1965 papež Pavel VI. Kaple vystavěná na jeho počest byla rozbořena, jméno bylo odstraněno z kalendáře a další uctívání bylo zakázáno. Přesto malá část extrémistů celý příběh stále považuje za skutečný.¹⁴

Příklady pronásledování Židů kvůli obviňování z údajných rituálních vražd v moderní Evropě jsou Hilsneriáda v Českých zemích (1899), ve 20. století potom soud s Mendelem Bejlisem v Rusku (1913) nebo pogrom v polském městě Kielce (1946). Stále se objevují další případy ve státem vlastněných médiích arabského světa.

¹² *Wikipedie otevřená encyklopedie : Antisemitismus ve středověku* [online]. 2002 , 3. 4. 2008 [cit. 2008-04-15]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus#Antisemitismus_ve_st.C5.99edov.C4.9Bku>.

¹³ JOHNSON, P. *Dějiny židovského národa*. 1st edition. Věra a Jan Lamperovi. Praha : Rozmluvy, 1995. První obvinění z rituální vraždy, s. 204-205.

¹⁴ *Wikipedie otevřená encyklopedie : Antisemitismus ve středověku* [online]. 2002 , 3. 4. 2008 [cit. 2008-04-15]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus#Antisemitismus_ve_st.C5.99edov.C4.9Bku>.

■ Obvinění ze znesvěcení hostie

Čtvrtý laterální koncil z roku 1215 stanovil, že při svátosti přijímání bude nekvašený chléb nahrazen hostií a laici nebudou nadále přijímat víno. Koncil současně vyhlásil církevní dogma, že v hostii a víně podávaných při svátosti přijímání je skutečně přítomno Kristovo tělo a krev.

Již roku 1243 se objevilo první popsané obvinění Židů – „nepřátel Krista“ – ze znesvěcení hostie. V tomto i v mnoha pozdějších případech byli Židé nařčeni, že se údajně zmocnili hostie, aby znovu „tupili Krista“. Údajně měli hostii bodat, pálit i jinak trýznit. Nechyběla svědectví, že hostie vydávala steny a krvácela, a to jen rozněcovalo protižidovskou nenávist. Od 13. století vedla obvinění ze znesvěcení hostie k řadě inscenovaných procesů provázených mučením a popravami, avšak nejednou i k útokům davu proti celým židovským čtvrtím. V Čechách vedlo falešné obvinění ze znesvěcení hostie roku 1338 k vyvraždění Židů v Kouřimi.¹⁵

■ Segregace, odlišení – ghetta, oděvní znaky

Jedním z nejstarších a současně nejvýraznějších projevů protižidovské diskriminace bylo zřizování ghett, neboli povinnost Židů žít odděleně od ostatního obyvatelstva. Oddělená čtvrť pro Židy nebyla žádnou novou koncepcí. Datovala se již od starověku a většina významných islámských měst takovou čtvrť měla.¹⁶ Výraz ghetto pochází z italského výrazu ghetto nuovo, podle ghetta jež zde vzniklo roku 1516 ve městě Benátky. Židé zde mohli obývat jen tuto část města. Vznikaly tak oddělené čtvrti měst, které s ostatním okolím byly spojeny několika branami, které hlídala stráž. Židé nesměli mimo ghetto přenocovat a jeho brány se neprodyšně se soumrakem zavíraly. Ghetta zůstávala stále stejně velká bez ohledu na rostoucí populaci, byla proto velmi přelidněná, což mělo neblahý vliv. Požáry a nemoci se zde projevovaly daleko citelněji a zhoubněji než v ostatních částech města. Systém ghett se až na

¹⁵ PAVLÁT, L. *Židé dějiny a kultura*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Obvinění ze znesvěcení hostie, s. 88-94.

¹⁶ JOHNSON, P. *Dějiny židovského národa*. 1st edition. Věra a Jan Lamperovi. Praha : Rozmluvy, 1995. První ghetto v Benátkách, s. 232-234.

výjimku Francie uchoval až do 19. století. Na území dnešní české republiky bylo ghetto především v Praze.¹⁷

Smyslem ghetta bylo izolovat a ponížit Židy a stejně mělo působit i nošení odlišujícího znamení na oděvu. Bezprostřední podnět pro se stal závěr IV. lateránského koncilu. Židovské znamení se v různých zemích lišilo. Mělo podobu žlutého či červenobílého kolečka nebo pásky na svrchní části oděvu, dále zvláštní pláštěnky, kápě, čepce, klobouku nebo stužky do vlasů. Z Itálie jsou známy i červené zástěry pro ženy nebo zvláštní modré stuhy. V německých zemích a zemích rakouské koruny se stal typickým židovským znamením žlutý špičatý klobouk, který přešel do znaku i pražské židovské obce. Povinnost nosit tato potupná znamení u nás zrušil teprve císař Josef II. Roku 1781.¹⁸

■ **Vyhánění a omezování židovské populace**

Židům jako národu bez vlasti hrozilo v době středověku další velké nebezpečí, a to vyhnání ze země, její části nebo města. Každý dobový konflikt, či pouhá změna panovníka i na různých úrovních mohla vyústit v tragédii vyhnání. Z mnoha kronik je známa dlouhá řada vyhnání odehrávajících se po celé Evropě po celou éru středověku až do počátku 20. století. Vyhánění Židů bylo doprovázeno zabavováním jejich majetku, a stále novým a novým vyžadováním výkupného, což bylo po staletí používáno k obohacení panovnického majetku.

Jednou ze strašných forem persekuce židovské populace bylo již od ranného středověku násilné omezování porodnosti a odebrání židovských dětí v různém věku, lišící různorodostí nařízení v různé době a na různém území. Dalším prostředkem k umělému omezování židovské populace byl Familiantský zákon Karla VI pro České země z roku 1727, který povoloval oženit se pouze nejstaršímu synovi v židovské rodině. To naopak na dlouho zbrzdilo populační vývoj židovstva neboť rodiny, které měly pouze dcery, byly odsouzeny k vymření, a rodiny, které měly druhorozené syny se s nimi musely rozloučit a tito synové se

¹⁷ PAVLÁT, L. *Židé dějiny a kultura*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Zřízení ghett, s. 88-94.

¹⁸ *Wikipedie otevřená encyklopedie : Antisemitismus ve středověku* [online]. 2002 , 3. 4. 2008 [cit. 2008-04-15]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus#Antisemitismus_ve_st.C5.99edov.C4.9Bku>.

museli vystěhovat z Čech. Většinou odcházeli do Polska a do Uher (na Slovensko). Tyto předpisy trvaly až do reforem císaře Josefa II.¹⁹

■ Omezování pracovních příležitostí

Středověký antisemitismus závisel také na ekonomických důvodech. Židé byli vyloučeni z mnoha druhů obchodu a povolání. Úřady, místní vládcí a církevní představitelé se je snažili zatlačit do nižšího sociálního postavení, takže jim byly povoleny jen činnosti spojené s vybíráním místních daní a poplatků a půjčováním peněz, což bylo v té době vnímáno jako nutné zlo.

Podle tehdejší katolické doktríny bylo půjčování peněz za úrok vnímáno jako hřích, takže se jevílo jako přirozené, že Židé mají sklon právě k ovládání tohoto druhu obchodu. Tím se zavdala příčina k označování Židů za arogantní, lačnické po penězích, lichváře a přispívalo to k celkovému negativnímu obrazu. Peníze do jisté míry Židy chránily, ale zároveň zvyšovaly nenávist náboženskou a nově vyvolávaly řevnivost ekonomickou. Přirozené napětí mezi věřiteli (většinou Židy) a dlužníky (většinou křesťany) ještě prohloubilo sociální, politické, náboženské a ekonomické rozpory. Prostí lidé, kteří byli nuceni odvádět daně do rukou Židů, na ně pohlíželi jako na ty kdo jim berou jejich výdělky, přičemž ale zůstávali loajální vůči lením pánům, pro které Židé ve skutečnosti pracovali.²⁰

Dále býval povolen ještě drobný podomní obchod. Seznam zakázaných povolání se v různých obcích lišil a byl určen převážně politickými zájmy různých nežidovských konkurenčních skupin, tzn. ti, kdo se zabývali určitou činností se snažili využít společenského antisemitismu a vyloučit ze své konkurence židy. Jednotlivé antisemitské pohnutky se v různých zemích navzájem prostupovaly a ovlivňovaly podle měnící se hospodářské situace. Náboženské pronásledování vedlo k diskriminaci ekonomické, ale naopak důvody ekonomické na sebe najednou braly podobu persekuce náboženské.

¹⁹ *Atlas Česka : židovské památky* [online]. 2007-2008 [cit. 2008-04-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/kraj-vysocina/zidovske-pamatky/cely-clanek/>>.

²⁰ *Wikipedie otevřená encyklopedie : Antisemitismus ve středověku* [online]. 2002 , 3. 4. 2008 [cit. 2008-04-15]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus#Antisemitismus_ve_st.C5.99edov.C4.9Bku>.

■ Pogrom

Veškeré výše zmíněné projevy antisemitismu, ať již jako důvody samostatné, či propojené s dalšími podněty úmyslnými nebo spontánními často vrcholily pogromy vůči židovské populaci.

Pogrom – násilné vystupování proti Židům, připravené, či náhlé výbuchy teroru spojené s pleněním, mučením, znásilňováním a vražděním židovských obyvatel.²¹

Náboženské, sociální a ekonomické postavení Židů zrodilo četné antisemitské stereotypy, na jejichž konci velmi často stálo masové vraždění. Pogrom jako projev nenávisti vůči Židům přetrvával v téměř neměnné podobě po celou dobu uplynulých dvou tisíc let. Posledním zaznamenaným velkým pogromem v Evropě byl poválečný pogrom v Kielce v Polsku, ke kterému došlo v roce 1946.

Z české historie lze připomenout několikadenní masakr v pražském ghettu, jenž se rozpoutal 18. dubna 1389 po údajném napadení kněze židovskými chlapci. Zahynulo několik set lidí. Sám výraz „pogrom“ je poměrně nový a v ruštině znamená bouři. V souvislosti s Židy se poprvé objevil roku 1871, kdy došlo k útoku na židovskou kolonii v Oděse. Do obecného povědomí se slovo pogrom dostalo především proto, že právě Rusko spolu s Ukrajinou smutně proslulo nesmírně krutými protižidovskými útoky. Již v letech 1648-1649 vyvraždili kozáci Bohdana Chmelnického na 100 000 židovských obyvatel v Polsku, Litvě a Bělorusku. O více než 200 let přišla nová vlna pogromů, především na jižní a východní Ukrajině. Do roku 1884 vedly k emigraci více než 2 miliony Židů do Spojených států a výrazně přispěly ke krystalizaci myšlenky sionismu. Ještě větší tragédií pro židovské obyvatelstvo Ruska a Ukrajiny však byla občanská válka v letech 1917-1921. Podle dostupných pramenů tehdy došlo k 887 větším a 349 menším pogromům v 530 židovských komunitách Ruska a Ukrajiny. Zahynulo při nich na 60 000 Židů.

K pogromům ovšem docházelo i v předvečer 2. světové války v Německu na územích již okupovaných (Rakousko, Sudetská župa) a to v rámci „konečného řešení“, které je rozepsáno v následující kapitole této práce. Jednalo se o protižidovský pogrom v noci z 9. na

²¹ PAVLÁT, L. *Židé dějiny a kultura : Antisemitismus nejtrvalejší zášť v dějinách lidstva*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Antisemitismus ve středověku, s. 88-94.

10. listopadu 1938. Německá propaganda vydávala tuto dokonale zorganizovanou akci za „spontánní“ odpověď na atentát proti úředníkovi německého velvyslanectví v Paříži. Vykonal jej židovský student, jehož rodiče spolu s dalšími tisíci Židů německé úřady vyhnaly za německo-polskou hranici. V osudnou noc bylo vypáleno nebo jinak zdemolováno 267 synagog a vypleněno 7500 židovských obchodů. Střeby a zničené cennosti nacisté posměšně připomněli v názvu „křišťálová noc“. Při Říšském pogromu bylo zabito nejméně 91 židovských osob a uvězněno 30 000 Židů, převážně již v koncentračních táborech. Synagogy hořely i v Liberci, Opavě, Sokolově, Karlových Varech na mnoha jiných místech okupovaného českého pohraničí.²²

2.3.3 Novověký antisemitismus

Antisemitismus jako takový lze pouze pomyslně a nepřesně rozdělit do uváděných kategorií, tedy jako antisemitismus starověký – antický, středověký a novověký. Jednotlivé typy antisemitistických projevů (např. pogrom, vyhánění, obvinění z rituálních vražd) se vzájemně prolínají a prostupují v různé intenzitě, různými historickými obdobími. Vymezení novověkého antisemitismu ve smyslu časového období je v dostupné literatuře nejčastěji uváděno období od počátku 19. století do současnosti. Někteří autoři novověký antisemitismus ještě dále dělí na antisemitismus moderní, či současný, který ohraničují období od konce 2. světové války vůči nově vzniklému státu Izrael, nebo období od pádu totalitních režimů ve východní Evropě a bývalém Sovětském Svazu. Autor této práce zvolil výše užitě dělení jako nejschůdnější řešení pro jasné pochopení problému antisemitismu a splnění cílů stanovených pro tuto práci.

Antisemitismus byl jedním z významných ismů, myšlenkových a politických hnutí, která si na konci 19. století nárokovala komplexní vysvětlení společenských jevů. Na rozdíl od liberalismu, konzervativismu či socialismu byla však ideologie antisemitismu méně jednotná a je podstatně obtížněji uchopitelná. Již současníci se proto přeli o podstatě nově vzniklého antisemitského hnutí a o to, jak proti němu nejlépe bojovat. Co vlastně je moderní antisemitismus a jak se liší od tradičního nepřátelství proti Židům?²³

²² PAVLÁT, L. *Židé dějiny a kultura : Antisemitismus nejtrvalejší zášť v dějinách lidstva*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Antisemitismus ve středověku, s. 88-94.

²³ FRANKL, M. *Holocaust cz : Od liberalismu k antisemitismu* [online]. 2008, 4.3.2008 [cit. 2008-04-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.holocaust.cz/cz2/resources/bib/samples/frankl2008>>.

Definici moderního antisemitismu ztěžuje také skutečnost, že jeho ideová výbava obsahovala pouze málo nového, co by nebylo - alespoň v náznacích - možné nalézt již v dřívějších protižidovských spisech. Protižidovské stereotypy, představu židovského spiknutí proti ostatním národům, obvinění z rituální vraždy či teorii o existenci zvláštní semitské rasy moderní antisemité nevymysleli, ale převzali z již existující zásoby myšlenek o Židech, respektive proti Židům. Vzestup moderního antisemitismu především úzce souvisí s dalšími názorovými a společenskými změnami soudobých evropských společností. Moderní antisemitismus lze proto spíše pochopit z toho, co antisemité tvrdili o vlastní společnosti, než z jejich tezí o Židech.²⁴

2.3.3.1 Projevy antisemitismu v novověku

■ Celosvětové židovské spiknutí

Na pozadí ekonomického vývoje a průmyslové revoluce 19. století vniká a dále se rozvíjí jakýsi syndrom „Židovského celosvětového spiknutí“. Tento typ antisemitismu je živěn z kořenů historických zkušeností, kdy Židé byli velice často obchodníky s čímkoliv, půjčovatelé finančních prostředků na úrok a také úspěšní bankéři. Mladá kapitalistická společnost hledá a v Židech jako v jednoduchém řešení nachází, původce svých ekonomických problémů. Úspěch několika židovských rodin v bankovníctví (např. Rotschild) nebo jiném obchodním odvětví je dost často užíván jako všeobjímající příčina chudoby a nedostatku nižších vrstev. Všude v Evropě je obecně přijímána teze o židovském spiknutí směřujícím k ovládnutí tisku, bank a jiných institucí za účelem hromadění majetku, rozpoutání válek a ovládnutí světa. Židovský bankéř stejně jako burzián, továrník, obchodník se stali oblíbenými náměty antisemitské propagandy raného kapitalismu, přestože drtivá většina Židů zdaleka nebyla v postavení velkých vlastníků. Nicméně tato propaganda poškozovala židovské komunity komplexně na celém světě.

Na projev antisemitismu ve smyslu celosvětového židovského spiknutí neoddelitelně navazuje projev antisemitismu nacionálního. V Německu, Rakousku a Francii byli Židé v 19.

²⁴ FRANKL, M. *Holocaust cz : Od liberalismu k antisemitismu* [online]. 2008 , 4.3.2008 [cit. 2008-04-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.holocaust.cz/cz2/resources/bib/samples/frankl2008>>.

a první polovině 20. století odmítání jako element neslučitelný s národními tradicemi.²⁵ Nacionalisté všeho druhu odmítali židovský živel pod záminkou ochrany národní kultury. Tento druh nenávisti přerostl v několik uměle vyvolaných a chtěných afér z dalekosáhlými důsledky (Dreyfusova aféra (1894) – Francie, Hilsneriáda (1899) – Rakousko). Hlavně Dreyfusova aféra měla být celému světu důkazem o protinárodním, spikleneckém židovském působení.

■ Rasový antisemitismus

Rasový antisemitismus není pouze výdobytkem moderní společnosti, jakési základy tohoto jevu poskytl již středověk ve smyslu čisté krve křesťanské a nečisté, nekřesťanské, potažmo židovské. Systém a ideologie čistoty krve vylučoval novokřesťany se společnosti bez ohledu na skutečnou míru jejich pokřesťanštění.

Koncem 19. a začátkem 20. století doznává velikého rozvoje a rozmachu vědecký obor Biologický rasismus. Jeho představitelé a zastánci se objevují po celém moderním světě. Paul de Lagarde, Joseph Arthur de Gobineau a další, staví svou teorii na několika předpokladech. Gobineau ve svém díle tvrdil, že rasový princip objasňuje minulost, přítomnost i budoucnost a určuje osud civilizace. Ta se stává dekadentní, když dojde k míšení ras. Žádná rasa není schopna zachovat si čistotu a čím více se mísí, tím více degeneruje.

Také Anglie měla svého Gobineaua v osobě Roberta Knoxe, jehož dílo *Lidské rasy* (1850) dokládají nadřazenost dvou árijských ras, Sasů a Slovanů (v tomto je naprosto unikátní) a podřazenost Židů.

Ucelenou politickou teorií se však rasistické myšlení stalo teprve až vstřebalo **sociální darwinismus**. Myšlenek o „přirozeném výběru, boje o existenci a přežití nejsilnějších jedinců“ se okamžitě chopili teoretici rasismu; biologický determinismus aplikovaný na humanitní vědy se pro ně stal normou ospravedlňující existující nerovnost nebo nerovnost,

²⁵ PAVLÁT, L. *Židé dějiny a kultura : Antisemitismus nejtrvalejší zášť v dějinách lidstva*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Idea světového židovského spiknutí, s. 98-99.

kteřou je třeba zavést, aby bylo možno obnovit přirozený řád zničený liberalismem, demokracií, francouzskou revolucí nebo marxismem.²⁶

Na konci devatenáctého století byla tato syntéza sociálního darwinismu a rasismu už v Evropě zcela běžná. Nejtypičtěji ji ve svých dílech odrážejí "antroposociologové" Georges Vacher de Lapouge ve Francii a v Německu Otto Ammon. Tito myslitelé nejen prosazovali absolutní fyzickou, morální a společenskou nadřazenost árijců (kteřou zakládali na měření lebky a na dalších společenských, antropologických a ekonomických kritériích), ale vytvořili také novou koncepci lidské povahy a mezilidských vztahů. Podle zmíněných autorů Árijský element vždy nesl břemeno dějin, zakládal civilizace a vytvářel umění a vědy, objevoval nové země a všude probouzel ekonomickou aktivitu.²⁷

Myšlenka etnické nerovnosti různých národů převládla pak na přelomu století. Díla rasistického a často antisemitského charakteru představující syntézu rasismu a sociálního darwinismu byla velmi četná. Pro Drumonta stejně jako pro Lagarda, autora Německých spisů (*Deutsche Schriften*, 1876), či pro Wagnera, kteřý napsal *Židovstvo v hudbě* (*Judentum in der Musik*, 1850) byli Židé věčným nepřitelem, kteřý vede totální válku s Árijci.

Toto je také ústřední myšlenka filosofie jednoho z nejslavnějších teoretiků rasismu, germanizovaného Angličana Houstona Stewarta Chamberlaina autora *Základů XIX století* (*Die Grundlagen des XIX Jahrhunderts*, 1899), kteřý spolu s Rakušanem Otto Weiningerem, přímo ovlivnil Hitlera. Chamberlain věřil, že Židé představují absolutní zlo, zatímco Němci jsou vyvolený národ. Osud civilizace závisí na boji mezi Árijci a Semity. Vítězství Židů znamená její zničení, zatímco vítězství Árijců bude počátkem duchovní revoluce, koncem současné degenerace a počátkem nové éry.²⁸

Šíření myšlenek rasismu, údajně vědeckého charakteru, včetně myšlenky, že Židé jsou lidská skupina, kteřá je prokazatelně podřazená, hrálo hlavní roli v dlouhém procesu podkopávání celé politické kultury založené na racionalismu, individualismu a lidských právech. Tyto myšlenky zvítězily nejen v Německu, ale také v jiných zemích, jako například

²⁶ STERNHELL, Z. *Antisemitismus* [online]. 2006 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.differentlife.cz/pravalidska04.htm>>.

²⁷ STERNHELL, Z. *Antisemitismus* [online]. 2006 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.differentlife.cz/pravalidska04.htm>>.

²⁸ STERNHELL, Z. *Antisemitismus* [online]. 2006 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.differentlife.cz/pravalidska04.htm>>.

v Itálii, kde byly v roce 1938 přijaty rasistické zákony, nebo ve Francii, kde byly v roce 1940 po nastolení "Vichistického režimu" schváleny rasistické zákony velmi podobné Norimberským zákonům.²⁹

■ Antisemitismus v době hitlerovského Německa - Holocaust

V době kdy se Hitler stává kancléřem Německa (1933) na popud jednoho muže a jeho několika vykonavatelů (Himler, Aichman, Heidrich) stává se Antisemitismus oficiální státní politikou.

V Německu a později ve všech Německem okupovaných státech se tento antisemitismus projevuje v absolutním potlačení židovského národa jako celku. Židé jsou znovu označeni, je jim znemožněno vyšší vzdělání než základní, jsou zbaveni občanských práv, jsou jim vyvlastňovány majetky, nemohou se účastnit kulturního života, je jim cíleně znemožněna účast na výkonu různých povolání jsou segregováni od německého obyvatelstva. Tato politika jež je některými autory nazývána jako „**Ghetto bez zdí**“ je uskutečňována na všech územích, které Německo jakýmkoliv i neválečným způsobem ovládne.

Zákonným základem teroru vůči Židům se staly Norimberské zákony. V polovině září 1935 přijal německý Říšský sněm (Reichstag) dva ústavní zákony, které se staly základnou pro pozdější legální vyloučení Židů z německé společnosti a připravily půdu oficiálnímu provádění protizidovské politiky. Byly vyhlášeny 15. září na zvláštním zasedání Říšského sněmu svolaném do Norimberku u příležitosti každoročního sjezdu nacistické strany. Základní ustanovení těchto neuvěřitelných právních norem – **dokonce ústavních zákonů Německa 20. století**, považuje autor za nutné uvést v rozšiřujícím textu v plném znění.

Rozšiřující text

Zákon o říšském občanství

§ 1

(1) Státním příslušníkem je ten, kdo náleží do ochranného svazku Německé říše a je jí za to zvláště zavázán.

²⁹ STERNHELL, Z. *Antisemitismus* [online]. 2006 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.differentlife.cz/pravalidska04.htm>>.

(2) *Státní příslušnost se získá podle ustanovení zákona o říšské a státní příslušnosti.*

§ 2

(1) *Říšským občanem jest pouze státní příslušník německé nebo příbuzné krve, který dokazuje svým chováním, že je ochoten a schopen věrně sloužit německému národu a říši.*

(2) *Říšského občanství se nabývá propůjčením listiny o říšském občanství.*

(3) *Říšský občan je jediným nositelem v zákonech stanovených plných politických práv.³⁰*

Nariadení k zákonu o říšském občanství

§ 2

(2) *Židovským míšencem je ten, kdo pochází od jednoho nebo dvou prarodičů, podle rasy plně židovských, není-li podle § 5, odst. 2, židem. Za plně židovského se bez dalšího pokládá prarodič, když příslušel k židovskému náboženskému společenství.*

§5

(1) *Židem je ten, kdo pochází při nejmenším od tří prarodičů, podle rasy plně židovských. Platí (tu) § 2, odst. 2, věta 2.*

(2) *Za žida se také pokládá státní příslušník, je-li židovským míšencem, pocházejícím od dvou plně židovských prarodičů,*

a) když v době vydání zákona příslušel k židovskému náboženskému společenství nebo potom do něho byl přijat,

b) když v době vydání zákona byl v manželství se židem nebo potom do něho vstoupil,

c) když pochází z manželství se židem ve smyslu odstavce 1, jestliže bylo toto manželství uzavřeno za účinnosti zákona o ochraně německé krve a německé cti ze dne 15. září 1935,

d) když pochází z mimomanželského styku se židem ve smyslu odstavce 1 a narodil se nemanželsky po dni 31. července 1936.³¹

Zákon o ochraně německé krve a německé cti

Proniknut poznáním, že čistota německé krve je předpokladem další existence německého lidu, a prodchnut neochvějnou vůlí, zabezpečiti německý národ pro všechnu

³⁰ *Holocaust cz : Norimberské zákony* [online]. 2003 , 12. 9. 2003 [cit. 2008-04-19]. Dostupný z WWW: <http://www.holocaust.cz/cz2/history/events/nuremberg_laws>.

³¹ *Holocaust cz : Norimberské zákony* [online]. 2003 , 12. 9. 2003 [cit. 2008-04-19]. Dostupný z WWW: <http://www.holocaust.cz/cz2/history/events/nuremberg_laws>.

budoucnost, usnesl se říšský sněm jednohlasně na následujícím zákoně, který se tímto vyhlašuje:

§ 1

(1) Sňatky mezi židy a státními příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve jsou zakázány. Manželství uzavřená proti tomuto zákonu jsou neplatná, i když byla k obcházení zákona uzavřena v cizině.

(2) Žalobu na prohlášení manželství za neplatné může podat pouze státní návladní.

§ 2

Mimomanželský styk mezi židy a státními příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve je zakázán.

§ 3

Židé nesmějí ve své domácnosti zaměstnávat státní příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve mladší 45 let.

§ 4

(1) Židům se zakazuje vztyčovat říšské a národní vlajky a užívání říšských barev.

(2) Užívání židovských barev je jim naproti tomu dovoleno. Výkon těchto oprávnění je pod státní ochranou.³²

V lednu 1939, uprostřed příprav na agresivní válečná tažení, prohlásil Adolf Hitler v Říšském sněmu, že pokud mezinárodní židovské židovstvo rozpoutá válku, bude židovská rasa v Evropě vyhlazena. Hitlerova slova byla tehdy brána jako propaganda, nikoliv jako skutečný program likvidace evropského židovského obyvatelstva. V terminologii nacistického Německa se tento vražedný proces nazýval „konečné řešení židovské otázky“. V civilizovaném světě se osud židovských obětí nazývá holocaust, genocida nebo šoa.

Poprvé v dějinách mělo být určité etnikum do posledního jedinice programově vyhubeno jako celek. Na konferenci ve Wannsee, která se konala 20. ledna 1942 vystoupil s prohlášením Reinhard Hendrich. Vypočítal, že program konečného řešení se vztahuje na 11 milionů židovských osob žijících na evropském kontinentě. Na to, aby bylo možno povraždit tolik lidí, bylo třeba zavést tzv. „účinná opatření“. Z počátku byli Židé ve velkém stršení do předem vykopaných hrobů. Do začátku roku 1942 bylo vyvražděno na 750 000 osob. Po

³² Holocaust.cz : Norimberské zákony [online]. 2003, 12. 9. 2003 [cit. 2008-04-19]. Dostupný z WWW: <http://www.holocaust.cz/cz2/history/events/nuremberg_laws>.

vpádu do Sovětského svazu nacisté přistoupili ještě k masovějšímu měřítku vyvražďování, proto jak již bylo naznačeno hledali účinnější metody zabíjení. Našli je ve speciálně upravených nákladních autech s uzavřenou korbou, kde byly oběti během jízdy otráveny výfukovými plyny. Podle dochovaného pracovního výkazu zahynulo v jednom z těchto vozů 90 000 osob. Od vyvražďování jednotlivců přešli nacisté ke způsobu zabíjení s užitím nejmodernější dostupné techniky . Byly zavedeny „továrny na smrt“. Od podzimu 1941 se tak začaly na okupovaném polském území v chromnu, Belžci, Sobiboru a Treblince postupně budovat vyhlazovací tábory s plynovými komorami a krematorii. V pravém slova smyslu to tábory ani nebyly, protože jejich vězni byli vražděni hned v den svého příjezdu. Na živu zůstali jen nemnozí jedinci, kteří byli určeni k obsluze komor a krematorií. K jejich hlavním úkolům také patřilo třídit věci po zavražděných a odesílat je k dalšímu využití do Německa.³³

Nejvyšší dokonalosti v průmyslové organizaci a technice masového vraždění bylo dosaženo v koncentračním táboře Osvětim. V jeho části Birkenau pracovalo až osm plynových komor a čtyři krematoria, v nichž našlo smrt přibližně 1,1 milionu evropských Židů. Proto se také Osvětim a Birkenau staly synonymem pro nacistickou genocidu Židů, přestože v těchto místech zahynuly i desetitisíce příslušníků dalších nacisty okupovaných národů.

Nacistickému „konečnému řešení židovské otázky“ padlo za oběť 6 milionů evropských Židů. Nejvyšší ztráty utrpělo židovské obyvatelstvo v Polsku (přibližně 2 700 000 lidí) a SSSR (přibližně 2 100 000 lidí). Velké oběti však utrpěli také Židé v Maďarsku (550 000 lidí žijících v jeho tehdejších hranicích), v Rumunsku (210 000 lidí v jeho tehdejších hranicích), v Německu (160 000), Nizozemsku (102 000), Francii (76 000), Rakousku a Jugoslávii (65 000), Řecku (60 000) a v jiných zemích.³⁴

³³ *Holocaust cz : Holocaust v zemích evropy* [online]. 2006 , 5. 12. 2006 [cit. 2008-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.holocaust.cz/cz2/history/countries/countries>>.

³⁴ *Holocaust cz : Holocaust v zemích evropy* [online]. 2006 , 5. 12. 2006 [cit. 2008-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.holocaust.cz/cz2/history/countries/countries>>.

2.3.4 Antisemitismus po 2. světové válce

Porážka nacismu neznamenal vymícení antisemitismu. Již v roce 1946 došlo v polských Kielcích k pogromu proti židům vracejícím se z koncentračních táborů. Celkem 42 osob při něm bylo zabito. K dalším antisemitským výtržnostem došlo také na Slovensku.³⁵

Přeživší Židé navracející se do míst svého předválečného domova představovali pro určitou část obyvatelstva a obnovující se státy problém. Většina židovského majetku byla zabavena, rozkradena, rozprodána. Židovské domy, byty a usedlosti nově osídleny nebo zničeny. S navracejícími se Židy vlastně příliš nepočítalo. Mnoho lidí se k více, či méně skrytému antisemitismu uchýlovalo v důsledku černého svědomí a kocoviny z válečných let. Nejvýrazněji se poválečný antisemitismus projevoval v tehdejším Sovětském svazu a zemích jež od konce 2. světové války spadali do jeho vlivu.

2.3.4.1 Projevy poválečného antisemitismu

■ Politický antisemitismus

Po skončení 2. světové války se antisemitské tendence nejvýrazněji projevovaly v Sovětském svazu a ve státech pod jeho vlivem. Především Židé byli podezřelí z podpory „trockismu“, považovaného Leninem a Stalinem za ideologickou úchylku. Podle luministického učení, nepřátelského všem náboženstvím a potlačujícího svobodu národní a kulturní svébytnosti, byli též Židé nebezpeční svými osobními vazbami, přesahujícími hranice států. Odtud pocházelo obvinění z tzv. kosmopolitismu: nadnárodního, údajně nepřátelského působení proti komunistické vizi světa. V tomto smyslu sdíleli komunističtí ideologové tradičně antisemitskou představu spikleneckém spolčení světového židovstva. V přizpůsobené verzi mělo jít o intriky ve službách západního imperialismu proti socialistickému táboru.

V SSSR počátkem 50. let došlo ke krutým zásahům proti židovské inteligenci a umělcům, rozvíjejícím autentickou židovskou kulturu v jazyce jidiš. Tisíce židovských intelektuálů, včetně jidiš spisovatelů Pereze Mrkiše, Itzika Fefera a Davida Bergelsona, byly zavražděny.³⁶ V návaznosti bylo odhaleno údajné spiknutí židovských lékařů proti Stalinovi

³⁵ PAVLÁT, L. *Židé dějiny a kultura : Antisemitismus nejtrvalejší zášť v dějinách lidstva*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Antisemitismus za 2. světové války a po ní, s. 101-104.

³⁶ JOHNSON, P. *Dějiny židovského národa*. 1st edition. Věra a Jan Lamperovi. Praha : Rozmluvy, 1995. Stalinský antisemitismus, s. 545-549.

jež znamenalo další popravy a jiné restriktce. Následovalo několik vystěhovaleckých vln ruských Židů do Palestiny potažmo do nově vznikajícího státu Izrael.

Po vzoru SSSR se i v řadě podřízených komunistických zemích uskutečnily inscenované procesy s výrazně antisemitským podtextem. V nejznámějším soudním líčení tohoto druhu u nás (Slánského proces v roce 1952) byl v rozsudcích výslovně uveden i „židovský původ“ odsouzených. Antisemitská tendence se v komunistické frazeologii kryla s označením „antisionismus“, jímž se mýnil boj proti židovskému buržoaznímu nacionalismu. Antisemitismus byl formálně v komunistických zemích odmítán, ale propaganda ve jménu antisionismu neváhala použít všech prostředků antisemitských klišé z minulosti.³⁷

■ Protiizraelský antisemitismus

Komunistické země mezi něž patřila i tehdejší ČSR až na krátká období trvale zachovávaly nepřátelský vztah k židovskému státu Izrael - vyhlášen v květnu 1948. V protiizraelské propagandě přitom přirovnávaly sionismus k nacismu. Toto snažení koordinované s arabskými zeměmi dosáhlo vrcholu roku 1975, kdy Valné shromáždění OSN odhlasovalo přes odpor demokratických zemí rezoluci označující sionismus za formu rasismu a rasové diskriminace. Teprve po pádu komunismu v Evropě byla koncem roku 1991 tato rezoluce zrušena.

Založení státu Izrael také znamená renesanci antisemitismu ve většině arabských zemí. Protiizraelské tendence vyústily v teroristické útoky po celém světě. Ke smrtícím útokům došlo například v roce 1972 na mnichovské olympiádě, počátkem 80. let v Paříži a Bruselu, roku 1986 bylo v istanbulske synagoze zavražděno 25 židovských věřících. Největší počet obětí si však vyžádal bombový útok proti budově židovské obce v Buenos Aires , přičemž v roce 1994 zahynulo více jak 90 lidí.³⁸

³⁷ JOHNSON, P. *Dějiny židovského národa*. 1st edition. Věra a Jan Lamperovi. Praha : Rozmluvy, 1995. Stalinský antisemitismus, s. 545-549.

³⁸ KOVÁŘ, M. *Ministerstvo vnitra : teroristické skupiny ve světě* [online]. 2005 , 2001 [cit. 2008-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/casopisy/policista/2001/0002/teror.html>>.

■ Popírání holocaustu

Popírání holocaustu je v zásadě možno považovat za určitou formu antisemitismu. Operuje totiž s pojmy jako židovské spiknutí, židovská nadvláda, židovská lačnost po penězích a židovská prolhanost. Podle popíračů k holocaustu nikdy nedošlo, neboť Hitler o ničem nevěděl a neměl žádný zvláštní „plán“ na vyhlazení Židů. Podle „vědců“ existují jen svědectví těch, co přežili a svá svědectví si vymysleli, ale neexistuje objektivní dokumentace dokazující nacistickou genocidu. Nacistický antisemitismus byl jen legitimní reakcí na útoky ze strany „mezinárodního Židovstva“. Norimberské procesy byly „historickou fraškou“, uspořádanou ve prospěch Židů.³⁹

Již velmi brzy po 2. světové válce se objevily „osvícené“ názory podle nichž válku zavinili Židé, a proto není důvod s nimi soucítit. K masovému vyvražďování Židů prý nikdy nedošlo. Rovněž plynové komory sloužily pouze k dezinfekci šatů, úmrtí Židů způsobil pouze válečný nedostatek potravy a epidemie. Jako jednoho z prvních popíračů holocaustu lze uvést francouzského autora M. Bardeche a jeho knihu „Norimberk neboli Zaslíbená země“.

Mezi současné neznámější popírače holocaustu patří několik evropských autorů: Ernst Zündel, David Irving, Austin J. App, Arthur Butz. Někteří z nich byli opakovaně usvědčeni z překrucování faktů, vylepšování Hitlerova obrazu, antisemitismu a rasismu. Také v České republice jsou popírači holocaustu velmi aktivní. V roce 2005 na podzim zaslali na střední a základní školy publikaci revizionisty Rudolfa Seidla "Osvětim - fakta vs. fikce". Z knihy se žáci a učitelé mohou dozvědět například to, že smrtící plyn cyklon B byl v Osvětimi používán pouze k desinfekci, tedy "k uchování lidského života, ne k jeho ničení". Zásilky do škol byly doprovázeny dopisem podepsaným Pavlem Fabianem, který se prohlašuje za ředitele Národně vzdělávacího institutu. Tato smyšlená organizace provozuje vlastní, seriózně vyhlížející stránky, na kterých je možné dohledat další "historické" texty o holocaustu.

Na popírání holocaustu pamatuje v Česku paragraf 261 trestního zákoníku. Ten byl do zákona přidán v roce 2001 poté, co byl za popírání holocaustu odsouzen šéf Národní aliance Vladimír Skoupý. Při setkání neonacistů na Vítkově v Praze prohlásil, že odmítá věřit

³⁹ ICEJ Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém : Popírači holocaustu zvedají hlavy [online]. 2003-2004 , 3.4.2008 [cit. 2008-04-21]. Dostupný z WWW: <http://www.icej.cz/slovo_z_jeruzalema/komentare/2006-0102-Popiraci-holocaustu-zvedaji-hlavy.html>.

"báchorkám o holocaustu". "Žádných šest milionů neexistovalo ani žádné plynové komory, neexistovalo vyhlazování Židů a Cikánů," křičel do megafonu Skoupý.⁴⁰

2.3.5 Současný antisemitismus

Kapitola současný antisemitismus je praktickým vyústěním všech dosud uvedených poznatků. Autor se zde věnuje současnému antisemitismu pouze formou shrnutí ve smyslu světového výskytu a problematiky tohoto jevu v současnosti. Podrobný popis současného antisemitismu v České republice je proveden v praktické části již jako součást průzkumu, který autor provedl.

Je skutečností, že historickou porážkou komunismu v Evropě na přelomu 80. a 90. let provází oživení antisemitských tendencí včetně hanobení synagog, židovských hřbitovů a památníků i veřejného šíření antisemitských tiskovin. Do společnosti je uvádějí neonacistické skupiny, které napodobují své západoevropské vzory, některé skupiny skinheads a rovněž ultranacionalisté.⁴¹

Současný antisemitismus znovu bují ve všech státech Evropy a nejsilněji se projevuje ve svých historicky tradičních zemích (Německo, Rusko, Polsko, Maďarsko a další). Projevy současného antisemitismu přímo vycházejí a ideologicky čerpají z projevů antisemitismu uvedených v předchozích kapitolách. Pouze se stávají propracovanějšími, hůře prokazatelnými a jsou schopny se lépe skrývat a chránit před represivními nástroji demokratických společností. Současné antisemitské projevy v Evropě již dávno překonaly verbální a jiné nenásilné hranice. Samostatnou kapitolu tvoří současný antisemitismus arabský, jenž je veřejně proklamován státními představiteli. V několika státech středního a blízkého východu je přímou součástí oficiální politiky a učebnic na základních a středních školách – např. Sýrie.

Současný antisemitismus se nevyhýbá ani České republice a autor této bakalářské práce je přesvědčen, že se zde stává aktuálním, palčivým problémem jenž stále sílí.

⁴⁰ JAREŠ, J. *Aktuálně cz : Popírači holocaustu v Česku* [online]. 1999-2008 , 2006 [cit. 2008-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/clanek.phtml?id=86361>>.

⁴¹ PAVLÁT, L. *Dějiny židovského národa : Antisemitismus nejtrvalejší zášť v dějinách lidstva*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. Antisemitismus za 2. světové války a po ní, s. 101-104.

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 Cíl praktické části

Cílem praktické části bylo popsat přítomnost antisemitismu v České republice po roce 1989, jeho nositele, projevy, znaky, dále stav tohoto jevu, tedy vzestup, pokles, či jeho stagnaci. Vzhledem k tomu, že autor má s antisemitismem opakovanou, profesní zkušenost, je dalším cílem této praktické části **zjištění důvodů pro páchání jednání s antisemitským motivem u konkrétního, níže specifikovaného vzorku respondentů.**

3.2. Stanovení otázek průzkumu

Při stanovení otázek průzkumu se autor zamýšlel nad tím, jaký je vývoj a současný stav antisemitismu v České republice, kdo se dopouští trestné činnosti s antisemitským motivem. Co je podstatou tohoto protiprávního jednání. Z jakých důvodů je stále znovu pácháno. Hlavní otázky předloženého průzkumu tedy jsou:

- 1.) Je trestná činnost s antisemitským motivem v České republice po roce 1989 na vzestupu?
- 2.) Jsou pachatelé protiprávního jednání s antisemitským motivem z obdobné sociální skupiny, která se vyznačuje stejnými negativními znaky?
- 3.) Jaké důvody uvádějí pachatelé pro své smýšlení nebo jednání s antisemitským motivem?

3.3 Použité metody

Pro získání odpovědí na výše stanovené otázky průzkumu a zajištění dostatku relevantních východisek a informací, provedl autor v první fázi této praktické části analýzu sekundárních dat, tedy průzkum odborných literárních zdrojů a statistických evidencí Policie České republiky v dané oblasti. Tato zvolená technika je schopna relativně přesně odpovědět na první a částečně i na druhou průzkumnou otázku. Ve druhé fázi byl pro přijatelnou odpověď na třetí otázku proveden soubor nestandardizovaných rozhovorů s osobami jež byly prošetřovány orgány činnými v trestním řízení pro podezření ze spáchání protiprávního jednání s antisemitským motivem. Charakteristika výzkumného vzorku respondentů

rozhovoru je uvedena dále v textu. Nyní se autor v textu věnuje souhrnné prezentaci výstupů sekundární analýzy, na jejímž základě je formulována následující kapitola.

3.4 Současný antisemitismus v České republice a jeho projevy

Autor této bakalářské práce úmyslně řadí tuto kapitolu do praktické části, a to hlavně z důvodu, že téměř kompletní obsah kapitoly je čerpán z úzce specializovaných a policejních zdrojů zabývajících se tématem antisemitismu. Tato kapitola je neoddělitelnou součástí pro odpovědi na zdané průzkumné otázky.

V posledních letech (1995 – 1998) je v České republice patrný nárůst projevů extremismu (jehož neoddělitelnou součástí je také antisemitismus – pozn. autora), na kterých se podílí stále větší počet mladistvých pachatelů. Extremistická scéna v České republice zatím není stabilní a je ve stálém pohybu a vývoji. Dosáhla již kvalitativně vyššího stupně zapojila se do mezinárodních struktur. Co je pro českou extremistickou scénu příznačné, jsou její projevy, které nabyly na razanci. Jsou pro ni dále příznačné dva základní extremistické směry:

- 1.) Pravicově orientovaný extremismus – je reprezentovaný nacionalistickými, fašisticky a nacionalisticky orientovanými skupinami
- 2.) Levicově orientovaný extremismus – je reprezentovaný zejména anarcho-autonomními skupinami, nebolševickými a nacionalistickými skupinami, či organizacemi.⁴²

Hlavním, viditelným nositelem projevů antisemitismu v České republice je výše uvedená, pravicově orientovaná odnož extremismu. Nejvýraznějším představitelem je hnutí SKIN-HEADS, jehož vznik je spojen ve vyspělých státech s počátkem 80. let. Hnutí českých skinheads zahrnuje jak ultrapravicové, tak i ultralevicové frakce. Ultrapravicové lze v současné době rozdělit na neonacisticky, fašisticky a nacionalisticky orientované skiny. Jednotlivá pravicová hnutí skinheads mají různé názvy (Bohemia Hammer Skins, Blood and Honour Division Bohemia, Naziskinheads), ale vzájemně se prolínají a ve svém antisemitském projevu se úzce shodují.

⁴² CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. Extremistická scéna v České republice, s. 19-25.

Mnozí příslušníci těchto hnutí se vzdávají svých vnějších znaků (holá hlava, vysoká obuv, uniformita oděvu) a sdružují se v registrovaných občanských organizacích. Co však zůstává je jejich přesvědčení ideologie a apod. Ideologie vychází z neonacismu, nacionálního socialismu, rasismu a antisemitismu. Své názory a záměry propagují tiskovinami, nášivkami apod. Za nejagilnější způsob propagace lze v současné době označit internet a koncerty.⁴³

Za nebezpečnější formu současné pravicové scény jež vyznává antisemitismus více či méně skrytě, považuje autor této bakalářské práce množství různých pravicových hnutí, jež se navenek tváří jako seriózní politické strany a občanská sdružení. Jedná se například o tato pravicová uskupení:

■ **Národní odpor**

Patří k nejtvrdším ultrapravicovým skupinám. Vznikl v roce 1999 a jeho buňky působí v mnoha velkých městech. Jde o neonacistickou organizaci, která je součástí mezinárodního nacistického hnutí. Jeho příznivci se otevřeně hlásí k myšlenkám Adolfa Hitlera. Spolupracují s neonacistickou Národnědemokratickou stranou Německa (NPD). Z Německa získávají finance.

■ **Mladí národní demokraté**

Členové tohoto uskupení, často pocházejí z Národního odporu. Také oni vyznávají ideologii "nadřazenosti bíle rasy". Jejich název je překladem obdobné německé organizace spojené s NPD. V minulosti již zorganizovali a stále znovu organizují (společně s Národním odporem) pochody radikálů v různých městech a židovských čtvrtích nebo například shromáždění na podporu popírače holocaustu Ernesta Zündela.

■ **Národní korporativisté**

Jejich ideologii označuje zpráva ministerstva vnitra za mix neonacismu a nacionalismu. Úzce spolupracují s Národním odporem. V rámci své činnosti založili AKI - Antikolaborantskou iniciativu. V podstatě provádí čistky mezi mladými neonacisty a hledají

⁴³ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. Extremistická scéna v České republice, s. 19-25.

případné zrádce či policejní konfidenty. Národní korporativismus vznikl v roce 2004. V současnosti má přes dvě stovky členů v patnácti pobočkách v Čechách a na Moravě.

■ **Vlastenecká fronta**

Je považována za zastřešující organizaci různých neonacistických uskupení. Vznikla ze skinheadských struktur. Podle ministerstva vnitra se členové Vlastenecké fronty často účastnili veřejných akcí spolu se skinheadskou fašistickou organizací Blood and Honour (Krev a čest), známou fyzickými útoky na své odpůrce po celém světě.

■ **Dělnická strana**

Vystupuje na obranu národních zájmů proti menšinám, přistěhovalcům a homosexuálům. Program strany se poněkud vymyká z běžné rétoriky nacionalistických stran. Má totiž silný sociální akcent. Strana má dnes přes dvě stovky členů. Nejvíce údajně spolupracuje se stranou Právo a spravedlnost. Veškeré kontakty však přerušili s rozpadajícími se sládkovci a Národní stranou.

■ **Právo a spravedlnost**

Hnutí inspirované v názvu známou polskou stranou. Před posledními parlamentními volbami se k nim přidala Dělnická strana a Národní sjednocení. Má okolo sta členů. Klade důraz na tradiční konzervativní hodnoty a katolicismus. Akce této strany hojně podporují příslušníci různých skupin skinheads.

■ **Národní strana**

Hlásí se k národoveckým a konzervativním hodnotám, oficiálně se distancovala od neonacistů. V lednu 2006 na sebe upozornila později odstraněným "památníkem" na místě bývalého romského koncentračního tábora v Letech u Písku. Členové Národní strany genocidu v bývalém táboře zpochybňují. V roce 2005 předsedkyni Národní strany Petru Edelmannovou s jejím prvním místopředsedou přijal předseda ODS.

■ Národní demokracie

Strana, která je od léta ve fázi vzniku, se hlásí k českému nacionalismu. Věří, že bude právě tou, která vystoupí z nacionalistického ghetta, porazí svou konkurenci a stane se i stranou parlamentní.

Většinu členské základny těchto hnutí běžně tvoří právě bývalí nebo současní příslušníci skinheads. Tyto organizace vedou již jednotlivci nebo skupiny schopné civilizovanějšího projevu. Osoby vzdělanější, a schopné úzce lavírovat na hraně zákona, využívat slabosti demokratického zřízení a nekvality legislativního rámce. Tato uskupení místo koncertů organizují demonstrace, protestní pochody, manifestace a pietní akce. Tyto aktivity se odehrávají v termínech a místech, které jsou provokující pro národní menšiny, zničující pro pozůstalé holocaustu a proti mysli slušných lidí. Vždy se snaží vzbudit mediální zájem, ohrazují se demokracií, svobodou slova a ochranou národa před vetřelci.

3.4.1 Antisemitismus jako protiprávní jednání – legislativní rámec

Antisemitismus a jeho projevy jsou pro potřeby statistického evidování v rámci Policie České republiky zahrnuty pod extremistickou kriminalitu. V obecné rovině lze konstatovat, že od roku 1990 do současnosti projevy extremismu, včetně rasově motivovaných útoků, nenabývaly na území České republiky masových rozměrů a nevedly k destabilizaci bezpečnostní situace. tyto konflikty stále zůstávají excesy. Extremistické aktivity lze rozdělit do tří základních skupin.⁴⁴

- 1) Realizace vysoce ušlechtilých a humánních cílů, ale způsobem, který se v menší nebo větší míře neslučuje se společenskými pravidly chování.
- 2) Realizace představ o politickém systému společnosti a jeho fungování, které odporují obecným normám morálky a humanity, způsoby, které umožňuje platný právní řád („slušnou formou chtějí prosadit neslušné cíle“).

⁴⁴ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. Teorie rasově motivovaného extremismu, s. 57-77.

3) Realizace nelidských, nehumánních, rasově segregujících cílů protizákonnými a nelidskými prostředky. Do této skupiny lze zařadit větší část rasově motivovaných útoků.⁴⁵

Rasově motivovanou trestnou činnost jako jednu z forem extremismu, můžeme definovat jako společensky nebezpečné trestní jednání, kterým pachatel verbálně, graficky nebo brachiálně útočí na rasově, národností, vyznáním nebo politickým přesvědčením odlišné občany nebo potlačuje jejich zaručená práva a svobody pro jejich rasovou, etnickou, národnostní nebo náboženskou odlišnost.⁴⁶

Za rasově motivovanou trestnou činnost jsou zpravidla označena jednání uvedená v základní skutkové podstatě trestných činů:⁴⁷

- hanobení národa, rasy a přesvědčení podle § 198 tr. zákona,
- podněcování k národnostní a rasové nenávisti podle § 198a tr. zákona,
- genocidium podle § 259 trestního zákona,
- podpora a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod občanů podle § 260, § 261, § 261a tr. zákona,
- omezování svobody vyznání podle § 236 tr. zákona

nebo vyjadřující společenskou nebezpečnost trestných činů spáchaných z rasových pohnutek v kvalifikované skutkové podstatě, zohledňující rasovou pohnutku jako kvalifikovanou okolnost, která má vliv na zvýšení trestní sazby za spáchaný trestný čin. Jedná se o tyto trestné činy:

- násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci podle § 196 tr. zákona,
- vražda § 219 odst.1, odst.2 písm.g tr. zákona,
- ublížení na zdraví § 221 odst.1, odst.2 písm. b), § 222 odst. 1, odst 2 písm. b) tr. zákona,
- vydírání § 235 odst.1, odst. 2 písm.f) tr. zákona,
- poškozování cizí věci § 257 odst.1, odst. 2 písm. b tr. zákona.

⁴⁵ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. Teorie rasově motivovaného extremismu, s. 57-77.

⁴⁶ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. Teorie rasově motivovaného extremismu, s. 57-77.

⁴⁷ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. Teorie rasově motivovaného extremismu, s. 57-77.

Méně závažná jednání, jejichž nebezpečnost pro společnost je nepatrná nebo u mladistvých malá, lze posuzovat jako přestupek proti veřejnému pořádku podle § 49 odst.1 písm. a)-c) přestupkového zákona.⁴⁸

Autor považuje za nutné dodat k předchozí citaci ve věci přestupku, že pokud je jednání po provedeném šetření a zjištění potřebných skutečností překvalifikováno na přestupek, není dále již prováděna žádná evidence. Překvalifikace skutku může být provedena i pro nedostatek relevantních svědectví – potažmo jiných důkazů. Vzhledem k současnému důrazu kladenému při činnosti Policie České republiky na objasněnost je lze předpokládat, že do přestupkového jednání lze uschovat množství skutků vykazující jednání s antisemitským motivem.

■ **Formy páčání rasově motivované trestné činnosti**

• **Slovní útoky – verbální**

Útok na práva a svobody občanů bez přímého kontaktu s napadenou osobou, zahrnující slovní napadání, pronásledování oběti a doprovázené nadávkami a vyhrůžkami. Verbální útoky jsou specifické tím, že jsou páčány v převážné míře skupinou pachatelů až davem. Nejčastějšími způsoby páčání verbálních formou útoků jsou pronášení fašistických pozdravů, doprovázené zdviženou pravicí, slovní urážky a napadání občanů pro jejich odlišnost. Pronášení rasově motivovaných projevů, hudební produkce s rasově orientovanými texty a další.⁴⁹

• **Útoky proti fyzické integritě – brachiální**

Výrazným rysem násilných útoků je narůstající brutalita projevující se jak vůči tělesné integritě občana, tak i vůči majetku. Společným rysem všech násilných útoků je agrese, prostřednictvím které pachatelé vyjadřují svůj nepřátelský postoj vůči rasově, etnicky národnostně odlišným nebo nábožensky smýšlejícím občanům. Psychické násilí je

⁴⁸ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. Teorie rasově motivovaného extremismu, s. 57-77.

⁴⁹ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. Teorie rasově motivovaného extremismu, s. 57-77.

projevováno zejména při pochodech městem, při kterých jsou vykřikována fašistická hesla, je určité zpravidla minoritní skupině obyvatel vyhrožováno zabitím, nebo jinou vážnou újmou, při pochodu je veřejně demonstrována síla.

• Grafické útoky – mediální

Tato forma páchání rasově motivovaných útoků je charakterizována vydáváním různých časopisů, tzv. zinů nebo fanzinů, vylepováním plakátů, tvorbou různých symbolik, grafických nebo jiných zástupných znaků, typických pro to které extremistické hnutí. Obvyklým motivem grafických projevů jsou symboly fašismu a nacismu nebo jiné symboly, které vyjadřují nebo v historii společnosti vyjadřovaly odpor a nenávist k rasově, nábožensky, národnostně nebo jinak odlišným občanům.⁵⁰

Skutečností je, že veškeré výše, uvedené formy páchání rasově motivované trestné činnosti se většinou vyskytují společně a vzájemně se prolínají. Dokazování rasového motivu v trestné činnosti patří mezi nejobtížnější část vyšetřování. Ve velké míře je tato činnost stěžována nedostatkem dostupných a přípustných důkazů. Svou roli zde také hraje strach svědků z případné odplaty. Symbolika extremistických hnutí je stále znovu upravována a liší se od původních dle zákona závadných symbolů. Pro názornost této problematiky uvádí autor této bakalářské práce jeden příklad za všechny: *Jak vysoko zdvižená pravá paže a v jakém úhlu je již fašistickým pozdravem.*

3.4.2 Statistická data evidencí PČR – extremismus, rasový podtext

Veškerá níže uvedená, statistická data byla čerpána z materiálu Ministerstva vnitra „Informace o problematice extremismu na území české republiky 2006“. Tento materiál je složen z několika součástí statistických evidencí Policie České republiky, Soudní statistiky a statistiky Státních zastupitelství. Materiál byl vytvořen v roce 2006 a pro možnosti porovnání dat jsou zde uvedeny i dlouhodobé srovnávací statistiky.

Pro potřeby objektivního zhodnocení vývoje trestné činnosti s rasovým – antisemitským podtextem v České republice po roce 1989 je nutné zhodnotit data nejméně od

⁵⁰ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. Teorie rasově motivovaného extremismu, s. 57-77.

dvou jmenovaných subjektů (PČR, soud). Důvody jsou vesměs logické, neboť Policie České republiky registruje tzv. „nápad“ trestné činnosti v dané oblasti. Tímto nápadem je myšleno každé prošetřování skutku, který byl konkrétním policejním orgánem na místě, označen za opodstatněný, byla mu tímto orgánem přidělena konkrétní skutková podstata dle tr. zákona a byly a zahájeny „Úkony trestního řízení“. Každý takový skutek se tedy již odrazí v policejní statistice.

Státnímu zastupitelství je vyšetřujícími orgány Policie České republiky předán pouze ten počet skutků jež jsou již prošetřeny a policejní orgán na základě zjištěných skutečností dospěl k názoru, že je tento případ „žalovatelný“. Vzhledem k tomu, že určitá část skutků může být (a bývá) policejním orgánem z různých důvodů odložena nebo překvalifikována na přestupkové jednání, liší se počet předaných případů na Státní zastupitelství od celkového „nápadu“. Státní zastupitelství následně zkontroluje kvalitu a zákonnost provedení případu a znovu zhodnotí jeho žalovatelnost. Určitou část případů vrátí zpět vyšetřujícímu orgánu k dopracování, určitou část např. pro důkazní nedostatečnost zastaví a další část skutečně zažaluje. Tedy počet spisů předaných Státním zastupitelstvím soudnímu řízení se opět liší od počtu jež státní zastupitelství převzalo od policejního orgánu.

Soud následně vydá nebo také nevydá trestní příkaz, (dle hodnocení může také případ zastavit nebo vrátit Státnímu zastupitelství k dopracování) příkaz k hlavnímu líčení ke skutku. V soudních statistikách se tedy odráží počet přijatých spisů od Státního zastupitelství a následně počet spisů jež byly ukončeny pravomocným odsuzujícím rozsudkem. Vzhledem k ústavnímu principu „*Presumpce nevin*“ je tedy tento poslední údaj tím nejdůležitějším při následném zhodnocování zvolených dat.

Autor považuje za nutné uvést, že právě tento princip považuje řada policistů pro objektivní zhodnocení skutečného výskytu nebo nápadu trestné činnosti v jakékoliv oblasti za silně zavádějící, ale bohužel rozhodující.

■ Celkový počet trestných činů s extremistickým podtextem zaevidovaných na území ČR v letech 2005 a 2006 (tabulka č. 1)

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR-ESSK)⁵¹

⁵¹ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. 1. vyd. Ladislava Tejchmanová. Praha : Ministerstvo vnitra ČR., 2006. Trestná činnost s extremistickým podtextem v roce 2006, s. 6-12.

Rok	zaevidováno TČ	Podíl na celkové kriminalitě (%)	Objasněno TČ	Stíháno osob
2005	253	0,07	191	269
2006	248	0,07	196	246

Z údajů v tabulce č. 1 vyplývá, že Policie České republiky zaevidovala téměř stejný počet trestných činů s extremistickým podtextem jak v roce 2005 (253), tak v roce 2006 (248).

■ **Přehled extremistických trestných činů, u nichž byl veden útok na národ, národnost nebo rasu, či příslušnost k nim anebo hlásáním národnostní, či rasové zášti – celkový nápad dle skutkových podstat v letech 2005, 2006** (tabulka č. 2)

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR-ESSK)⁵²

Rok/§	196 odst. 2	198	198a	189b	219 odst.2g	221 odst. 2b	222 odst. 2b	235 odst. 2f	236	238a	257 odst. 2b	259	260	261
2005	29	63	14	-	3	7	11	1	0	0	0	0	35	73
2006	59	63	23	3	0	14	10	0	0	0	0	0	34	122

Z údajů v tabulce č. 2 vyplývá, že Policie České republiky zaevidovala v roce 2006 silný nárůst trestné činnosti ve skutkových podstatách: Násilí proti skupině obyvatelů dle § 196 odst. 2 tr. zákona a Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka dle § 261 tr. zákona, oproti roku 2005. Růst nebo pokles ostatních skutkových podstat je bez rozhodujících změn.

■ **Skladba pachatelů**

Skladba pachatelů trestné činnosti s extremistickým podtextem byla v r. 2005 stejná jako v roce 2006 a v letech předchozích. Neměnnou zůstala také **vzdělanostní struktura** pachatelů, mezi nimiž výrazně převažovali osoby se základním školním vzděláním a výučním listem – **108 osob (45%)** a absolventi základní školy bez kvalifikace - **69 osob (28,8%)**. Počet pachatelů se středoškolským vzděláním – **21 osob (8,8%)** a s vzděláním vysokoškolským – **1 osoba (0,4%)**. Mezi pachateli bylo rovněž **6 absolventů** zvláštní

⁵² Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. 1. vyd. Ladislava Tejchmanová. Praha : Ministerstvo vnitra ČR., 2006. Trestná činnost s extremistickým podtextem v roce 2006, s. 6-12.

(speciální) školy bez kvalifikace (2,5%) a 4 osoby s neukončeným základním vzděláním (1,7%).⁵³

Nezměněna zůstala i věková skladba pachatelů. I v roce 2006 stejně jako v roce 2005 mezi nimi převažovaly osoby ve věku 21-29 let (94 osob, tj. 39,2%), 30-39 let (42 osob, tj. 17,5%), 18-20 let (38 osob, tj. 15,8%) a 15-17 let (27 osob, tj. 13%). Nejméně pachatelů bylo mezi pachateli ve věkové skupině nad 40let (12 osob, tj. 5%). Pod vlivem alkoholu spáchalo trestný čin s extremistickým podtextem celkem 67 osob, tj. 27,9% z celkového počtu pachatelů.⁵⁴

■ **Přehled extremistických trestných činů, u nichž byl veden útok na národ, národnost nebo rasu, či pro příslušnost k nim anebo hlásáním národnostní nebo rasové zášti – celkový nápad v letech 1996 – 2006 podle skutkových podstat** (tabulka č. 3)

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR-ESSK)⁵⁵

§	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
§ 196 odst.2	85	76	85	80	41	61	71	41	45	29	59
§ 198	62	46	69	85	111	86	105	71	101	63	63
§ 198a	11	11	15	18	11	16	18	11	13	14	23
§ 198b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
§ 219 odst. 2g	0	2	3	1	0	1	0	0	0	0	0
§ 221 odst. 2b	20	19	23	7	11	8	6	14	9	7	14
§ 222 odst. 2b	4	10	10	4	5	7	4	7	5	11	10
§ 235 odst. 2f	0	5	0	3	1	3	2	1	4	1	0
§ 236	5	1	2	0	1	1	1	0	0	0	0
§ 238a	28	30	28	0	1	1	0	1	0	0	0
§ 257 odst. 2b	82	51	82	38	11	6	14	14	4	0	0
§ 259	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 260	30	20	32	70	53	88	95	77	50	35	34
§ 261	50	62	104	107	95	174	123	123	87	73	122

⁵³ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. 1. vyd. Ladislava Tejchmanová. Praha : Ministerstvo vnitra ČR., 2006. Trestná činnost s extremistickým podtextem v roce 2006, s. 6-12.

⁵⁴ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. 1. vyd. Ladislava Tejchmanová. Praha : Ministerstvo vnitra ČR., 2006. Trestná činnost s extremistickým podtextem v roce 2006, s. 6-12.

⁵⁵ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. 1. vyd. Ladislava Tejchmanová. Praha : Ministerstvo vnitra ČR., 2006. Ministerstvo spravedlnosti a Nejvyšší státní zastupitelství, s. 22-26.

Údaje Policie České republiky v tabulce č. 3 nabízejí dlouhodobé porovnání nárůstu, (v horizontu 10 let) či poklesu jednotlivých skutkových podstat a potvrzují údaje z tabulky č. 2. tedy potvrzují zvýšený výskyt **jednání** s rasovým, či antisemitským jednáním.

■ Soudní statistiky

V roce 2006 bylo soudy České republiky celkem pravomocně odsouzeno 69.379 osob, což představuje nárůst oproti roku 2005 o **1.818 osob tj. 2,7%**. Z tohoto počtu bylo **odsouzeno 96 osob za celkem 217 trestných činů s rasově motivovaným podtextem**. Tento počet představuje pouze 0,14% z celkového počtu pravomocně odsouzených. Ve srovnání s rokem 2005 tak lze zaznamenat výrazný pokles počtu pravomocně odsouzených za trestný čin s rasovým podtextem (**v roce 2005 odsouzeno 159 takových osob**). Výrazně poklesl i podíl takových trestných činů, byť i v roce 2005 byl tento podíl v podstatě zanedbatelný **0,24%**. Z uvedeného počtu tedy vyplývá, že tento segment trestné činnosti po předchozí stagnaci klesá.⁵⁶

■ Nejčastější odsouzení za tyto trestné činy s rasovým podtextem: (tabulka č. 4)

Trestný čin	Ustanovení tr. zákona	Počet osob	
		2006	2005
Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka	§ 260, § 261	23	67
Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení	§ 198	14	39
Násilí proti skupině obyvatelů a jednotlivci	§ 196	21	26
Výtržnictví	§ 202	7	8
Ublížení na zdraví	§ 221	3	5
Útok na veřejného činitele	§ 155	2	5
Vydírání	§ 235	1	2
„Nebezpečné vyhrožování“	§ 197a	2	2
Podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich svobod a práv	§ 198a	1	2
Ublížení na zdraví těžká újma	§ 222	5	1
Krádež	§ 247	1	1

⁵⁶ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. 1. vyd. Ladislava Tejchmanová. Praha : Ministerstvo vnitra ČR., 2006. Ministerstvo spravedlnosti a Nejvyšší státní zastupitelství, s. 22-26.

Vzhledem k tomu, že v průzkumné otázce č. 1 je uveden termín *trestná činnost* - skutek jenž byl takto nazván, ale hlavně potvrzen soudní instancí a dále byl za tento již skutek vynesena pravomocný, odsuzující rozsudek a tedy se odráží v dostupné, výše uvedené soudní statistice jako reálné číslo. Z tabulky č. 4 vyplývá, že k zvyšování počtu takto terminologicky vymezeného jednání nedochází.

K výše uvedeným výsledkům je nutné podotknout, že vykazování skutku jako trestného činu s rasovým podtextem je závislé na rozhodnutí soudce vzhledem k okolnostem případu.⁵⁷

■ Zhodnocení statistických dat autorem bakalářské práce

Autor by rád v tomto zhodnocení vyzdvihl fakt, že navzdory hodnocení uvedenému již v textové části prezentovaných dat – viz. citace z materiálu Ministerstva vnitra č. 56, jež prokazuje pokles segmentu trestné činnosti s rasovým podtextem ve smyslu pravomocně odsouzených pachatelů, počet „nápadu“ této trestné činnosti z pohledu policejních orgánů stoupá, jak v dlouhodobém období, tak i v meziročním nárůstu.

Tento trend je nesen hlavně dvěma skutkovými podstatami dle §§ 260, 261 tr. zákona **Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka** – viz. tabulka č. 2, 3, což nepřímě potvrzuje skutečnosti uváděné autorem v předchozích kapitolách. Tedy přerod extremistických jevů od nekoordinovaného násilí v občanská hnutí a organizovaná uskupení jež jsou schopna úzce lavírovat na hraně zákona, užívat mezer legislativního rámce, získávat finanční prostředky a potažmo se účinně bránit soudní cestou.

Onu účinnou obranu soudní cestou opět potvrzuje rozdíl mezi počtem skutků ve smyslu „nápadu“ za rok 2005, 2006 ve výše uvedených skutkových podstatách §§ 260, 261 tr. zákona jejichž součet je **264 skutků**, které konkrétní policejní orgán ohodnotil jako hodné prošetřování. Ovšem za tyto delikty bylo v letech 2005, 2006 odsouzeno pouze **90 osob** – viz. tabulka č. 4. Bohužel do současné doby dob stále ještě chybí statistický údaj o tom kolik skutků v dané oblasti spáchalo těchto 90 osob z výše uvedených 264 skutků.

⁵⁷ *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006*. 1. vyd. Ladislava Tejchmanová. Praha : Ministerstvo vnitra ČR., 2006. Ministerstvo spravedlnosti a Nejvyšší státní zastupitelství, s. 22-26.

3.5 Popis prostředí a vzorku respondentů v rozhovorech

Jak již bylo napsáno v úvodu této bakalářské práce, autor je zaměstnán jako policejní inspektor na Obvodním oddělení Policie České republiky v Děčíně. Jednou z jeho pracovních povinností je také výjezdová činnost k veškerému nápadu trestné činnosti v době služby v regionu obce Děčín – cca 54.000 obyvatel.

Autor se v rámci této činnosti opakovaně setkává s pachateli trestné činnosti s rasovým podtextem. Vzhledem k jeho zájmu o odnož tohoto jednání - antisemitismus, podařilo se v době od 17.3. 2007 do 24. 1. 2008 realizovat čtyři rozhovory s osobami jež ve třech případech vešly do styku s policií v rámci svého protiprávního jednání s rasovým podtextem. Tři ze čtyř níže uvedených osob patří do místní skupiny pravicové skinheads. Uvedená skupina nemá příliš organizovanou strukturu, jedná se o jakési uskupení čítající cca 50 osob jež se stmelují kolem tzv. tvrdého jádra (cca 5-7 osob), jenž je respektováno a obdivováno pro svou předchozí, dlouhodobou kriminální činnost, surovost, odhodlanost. Tato skupina skinheads se celkem pravidelně setkává ve třech restauračních zařízeních v obci Děčín. Tyto restaurace jsou majetkem jednotlivých osob z obdobným nebo ještě radikálnějším smýšlením. Tito majitelé poskytují uvedené skupině jakési zázemí pro pořádání soukromých akcí, pro různá historická výročí, narozeniny členů skupiny atd. Navíc je zjevné, že ve dvou z těchto zařízení je jejími majiteli poskytováno také jakési ideové vedení, směřování názorů, tím jediným správným směrem. Čtvrtým respondentem rozhovoru je tedy majitel jedné z těchto restaurací, který je zároveň funkcionářem místní buňky strany Práce a spravedlnost jež byla zmiňována v kapitole Současný antisemitismus v České republice.

Celkový počet respondentů průzkumu realizovaného pomocí rozhovoru činí čtyři. Jde o šetření zaměřené na respondenty, kteří byli ve výše uvedeném časovém období prošetřováni PČR v Děčíně, čtvrtá osoba (majitel restaurace) je pouze blízká tomuto protiprávnímu dění a doposud nebyla PČR prošetřována. Rozhovory byly provedeny jako neformální debata mimo protokol, neboť skutečnosti zde uvedené by nikdo z respondentů neprezentoval pro další využití. Jedná se tedy o rozhovory nestandardizované i když otázky byly směřovány a formulovány vždy stejným směrem za účelem zjištění stejných skutečností, prezentovaných v průzkumných otázkách. Otázky byly řazeny ve smyslu určité policejní taktiky, pro zjištění pravdivých informací. Styl rozhovoru byl opakovaně měněn dle typu respondenta. Tyto

rozhovory není možné provádět v ideálních podmínkách sociologického průzkumu. Vždy po ukončení rozhovoru byly pořízeny písemné poznámky, jež byly stěžejním materiálem pro níže provedené přepisy. Rozhovory jsou prezentovány formou přepisu nejvýznamnějších zjištěných dat za každý rozhovor zvlášť tak, aby byl patrný celý kontext zkoumaného případu. Autor dále považuje za nutné zmínit fakt, že za výše uvedené, časové období se s vyšším počtem obdobných případů a tedy, ani případnými respondenty nesetkal.

V souladu s platným Zákonem č. 101/2000 Sb., na ochranu osobních dat, nebudou uvedena žádná data jež by mohla vést ke konkretizaci jednotlivých respondentů. Všichni respondenti byli informováni o tom, že jejich odpovědi nebudou nijak užity proti nim.

3.5.1 První rozhovor – účastník pálení izraelské státní vlajky

■ Tvrdá data a anamnéza respondenta

Osoba: muž, věk 20 let, vzdělání: Střední odborné učiliště (klempíř) bez zaměstnání – nikdy nepracoval, opakovaně prošetřován PČR pro drobné přestupky ve smyslu § 49/1c, 47/1b zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Protiprávní jednání ve smyslu verbálního a fyzického napadání, rušení nočního klidu – vždy ve spojitosti s alkoholem.

Uvedený respondent se do Děčína přistěhoval z jiného města Ústeckého kraje v roce 2006. Odešel od rodičů (rodiče rozvedeni) pro neshody jež blíže nespecifikuje, „prostě jsem blblnul“ (možná byl vyhozen – poz. autora), bydlí u sestry jejíž přítel je součástí tvrdého jádra místní skupiny skinheads. V současné době obtíže ekonomického rázu, partnerku nemá, ale dle svých slov ji nepotřebuje „na soulož se vždycky někdo najde“. Má partu to je jeho rodina, nikoho jiného nepotřebuje. Rád by se „nějak“ finančně „zmátořil“ a odejel do Irska, „jsou tam pohodový lidi, bary a kluby).

Před rozhovorem vytěžován orgány PČR pro účast na nočním pálení izraelské státní vlajky před jednou z inkriminovaných restaurací. Oznámeno na linku 158 důchodkyní, jež celou akci viděla z okna. Na místě zjištěno 26 osob ze skupiny místní skinheads. Ukončeno jako přestupek, pro nedostatek důkazů, veškeré přítomné osoby i s majitelem restaurace tvrdily, že byl pálen špinavý hadr na podlahu z restaurace.

Respondent je v době rozhovoru zjevně pod vlivem alkoholu.

Průzkumník: Dobrý den, potřeboval bych zodpovědět pár otázek mimo záznam a protokol, je to součást mého studia a zajímá mne Váš postoj k Židům, budete k tomu ochotný?

Respondent: Pokud se to nikde neobjeví a nebudu to muset podepisovat, tak jo.

Průzkumník: Vzhledem k Vašemu oděvu a okolnostem jež nás svedly k tomuto stolu usuzuji, že náležíte místnímu hnutí skinheads?

Respondent: Nejsem členem nikoho, prostě to jsou mí kamarádi, který podrží když je potřeba, chodím s nima na pívko, na akce, zablbnout a tak, to není zakázaný!

Průzkumník: O těchto skupinách něco vím, je to součást mého zaměstnání, takže je mi jasné, že zastáváte určité radikální názory vůči různým věcem a různým národnostním menšinám. Zajímala by mne pouze jedna oblast a chci se Vás zeptat co si myslíte o Židech?

Respondent: Židi, no to jsou ti co to tu všechno ovládaj, proto to tady takhle vypadá, tajně to tu řídí společně s komunistama, socanama a tou další svoločí. Českéj člověk tady nemá šanci

Průzkumník: Mohl by jste být konkrétnější a nějakého význačného, vlivného nebo bohatého Žida jmenovat.

Respondent: Já nevím, třeba Havel a politici tam to jsou všechno židi. Na internetu by měl bejt nějaký seznam.

Průzkumník: Jak víte, že je Havel žid?

Respondent: No všichni to říkají.

Průzkumník: Kdo, všichni to říkají?

Respondent: No kluci se s nima znám v hospodě a tak.

Průzkumník: Znáte nějakého Žida, třeba i s doslechu o kterém víte, že se něčeho dopustil nebo někomu ublížil, třeba i Vám.

Respondent: Neznám, ale takhle to není, oni jsou ve skrytý, tahaj za nitky, chtějí to tu pomalu ovládnout.

Průzkumník: Proč to tu chtějí ovládnout.

Respondent: No kvůli penězům, vždycky to tak dělali a teď jsou spojený ještě s politikama a komunistama a vůbec z Ameriky to ovládaj, mají tajné společnosti.

Průzkumník: Lze nějak Žida rozpoznat od ostatních lidí. Poznáte ho vy.

Respondent: No já ho asi nepoznám, ale jsou kamarádi který to uměj, podle nosu a očí nebo co.

Průzkumník: Hm, děkuji za rozhovor.

3.5.2 Druhý rozhovor – pachatel TČ

■ Tvrdá data a anamnéza respondenta

Osoba: muž, věk 27 let, vzdělání: základní (nedoučen), bez zaměstnání (v minulosti pracoval u českých drah jako dělník), opakovaně prošetřován PČR pro přestupky ve smyslu § 49/1c, 47/1b zák. č. 200/1990 Sb., ale i pro opakovanou, násilnou trestnou činnost s prokázaným rasovým motivem. Potíže s alkoholem, Ve dvou případech pravomocně odsouzen do výkonu trestu odnětí svobody. Člen tvrdého jádra.

Uvedený respondent se pochází z obce v blízkosti Děčína, tato obec přímo navazuje na obecně známou okrajovou čtvrť města Děčín ve které je velká část obyvatel romského původu. Od 15 let žije pouze s otcem-časté neshody, dokonce rvačky. Opakovně oznamován svou bývalou přítelkyní s níž cca 1 rok bydlel za fyzické napadení.

Před rozhovorem zadržen orgány PČR pro bezdůvodné, napadení dvou romských dětí, v parku – bil je klackem. Pod vlivem alkoholu, ještě s jedním spolupachatelem pronásledoval uvedené děti ve věku 6, 7 let z parku do frekventované čtvrti. Zde byl napaden příbuznými dětí, kteří se náhodně pohybovali v ulici a spolu se spolupachatelem zbit. Následně pravomocně odsouzen dle § 196 odst. 2 tr. zákona. Příbuzní dětí – dva muži pravomocně odsouzeni dle § 221 odst. 1 tr. zákona.

Respondent je v době rozhovoru po lékařském ošetření – tržná rána na hlavě a pohmožděniny na končetinách, zjevně pod vlivem alkoholu. Autor – průzkumník respondenta osobně zná z profesní praxe.

Průzkumník: Dobrý den, potřeboval bych zodpovědět pár otázek mimo záznam a protokol, je to součást mého studia a zajímá mne Váš postoj k Židům, budete k tomu ochotný?

Respondent: Jo, můžete se ptát.

Průzkumník: Vzhledem k naší osobní znalosti a situace za které se opět setkáváme se domnívám, že stále patříte k osobám s radikálními, pravicovými názory?

Respondent: Já se neměním.

Průzkumník: Zajímala by mne pouze jedna oblast a chci se Vás zeptat co si myslíte o Židech?

Respondent: Stejný jako cikáni, jenom chytřejší, nemají to co dělat a měli by táhnout kam patří, třeba na tu svojí poušť, ale tam je taky nechtěj.

Průzkumník: Co myslíte slovy, stejný jako cikáni.

Respondent: Prostě přebytečná rasa k ničemu, jenom prachy, kazí rasu. Němci věděli co dělají. Myslíte, že němci byli hlupáci?

Průzkumník: Proč si myslíte, že kazí rasu?

Respondent: Je to dokázaný jsou to nižší lidi, prostě nejsou tolik vyvinutí.

Průzkumník: Kdo to prokázal?

Respondent: Nevím, ale zjištěný to je už sto let, prostě vědci, Němci je měli a i teď jsou.

Průzkumník: Znáte nějaké?

Respondent: Neznám, ale už je to i ve světě, píšou se o tom i knížky. Pokud jim dáme možnost, tak to tady ovládnou takový jako oni, cikáni, Ukrajinci, Arabové a všichni tyhle.

Průzkumník: Není v tom rozpor, pokud nejsou tak vyvinutí a schopní jako my a třeba Němci, jak by to tu mohli ovládnout?

Respondent: Vy to nechápete, ale pochopíte, oni to tu rozežirají a snaží se nám vládnout.

Průzkumník: Lze nějak Žida rozpoznat od ostatních lidí. Poznáte ho vy?

Respondent: Dá se, dá se – třeba vy, nejste žid?

Průzkumník: Podle čeho?

Respondent: No jak se o ně staráte. Co to má znamenat tohleto, to je nějaký dotazník pro noviny nebo co?

Průzkumník: Není pouze mne to zajímá, snažím se tuhle problematiku studovat. Můžeme pokračovat.

Respondent: Né, já končím, ale jednou nás budete potřebovat.

Průzkumník: K čemu!

Respondent: Před nima.

Průzkumník: Hm, děkuji za rozhovor.

3.5.3 Třetí rozhovor – „poškozený“

■ Tvrdá data a anamnéza respondenta

Osoba: muž, věk 22 let, vzdělání: vyučen (SOU bez maturity), zaměstnán v obchodním domě jako prodáváč, doposud nepřišel do styku s PČR. Typická uniformita

příslušníka skinheads (holá hlava, vysoké boty, letecká bunda – tzv. bomber). Vzhledem k uniformitě skinheads nezvyklá fyziognomie (velmi štíhlý, nevýrazný, slabý hlas)

Bydlí s matkou v Děčíně v tzv. „dobré čtvrti“ (matka rozvedena v dětském věku respondenta, otce téměř nezná). Popírá příslušnost ke skinheads – jsou to pouze kamarádi, chodí na srazy do hospod už asi rok.

Před rozhovorem sám respondent oznámil telefonicky na linku 158, že byl kolem 02:00 hod. přepaden a zbit v restauraci s 24 hodinovým provozem, skupinou jemu blíže neznámých lidí. Hlídka na místě zjistila, že restaurace je kromě obsluhy prázdná. Na obručníku před restaurací sedí respondent s pohmožděninou ve tváři a otokem na čele. Respondent tvrdí, že vstoupil do restaurace aby si zde koupil bagetu. Náhle ho celá skupina v restauraci společně napadla a vyhodila před restauraci – neví proč.

Následným šetřením příslušného policejního orgánu (výslech obsluhy) bylo zjištěno, že respondent vstoupil do restaurace a místní společnost údajně pozdravil zdvižením pravice a slovy Heil Hitler. Poté přešel k obsluze a požádal o zakoupení čtyř baget. Následně se zvedli hosté restaurace (údajně spontánně) a společně respondenta fyzicky napadli a vyhodili z restaurace, celý incident údajně trval cca 30 sekund. Opakovaným výslechem respondenta bylo zjištěno, že své jednání (i s pozdravem) dostal za úkol „prostě z hecu“ od svých třech kamarádů (příslušníků místní skupiny skinheads) s nimž popíjel v jedné z výše uvedených restaurací. Skutek napadení respondenta odložen – nezjištěn pachatel. Skutek respondenta - údajný fašistický pozdrav odložen pro nedostatek důkazů.

Respondent je v době rozhovoru po lékařském ošetření – pouze pohmožděninou v obličeji, mírně pod vlivem alkoholu.

Průzkumník: Dobrý den, potřeboval bych zodpovědět pár otázek mimo záznam a protokol, je to součást mého studia a zajímá mne Váš postoj k Židům, budete k tomu ochotný?

Respondent: Já nevím, já si nic špatného nemyslím. Nic jsem neudělal.

Průzkumník: Rád bych se vás zeptal na ten pozdrav v restauraci kde vás napadli, údajně jste pozdravil Heil Hitler. Nechci s Vámi řešit jestli je to pravda nebo ne. Zajímala by mne pouze jedna oblast a chci se Vás zeptat co si myslíte o Židech?

Respondent: Jaký názor, já proti nikomu nic nemám, ale na „slezinách“ slýchám různé věci, já si to ale nemyslím.

Průzkumník: Můžete mi říct co slýcháte?

Respondent: Co slýchám, že jsou to špíny - jako podlidi, podvodníci, propojený bankama, vysávají z nás peníze, můžou za nedostatek práce.

Průzkumník: Slýcháte něco o vyvražďování židů za 2. světové války

Respondent: Tam je to takový různý, většinou, že kdyby tu byl Hitler ještě pět let, tak máme po problémech.

Průzkumník: Jaké problémy máte na mysli.

Respondent: No s cikánama, nezaměstnaností, Židama atd.

Průzkumník: Co si o tom myslíte.

Respondent: Já si o tom opravdu nic nemyslím, já se tam chodím jenom bavit, jsou to fajn kluci, je to prostě taková dobrá parta, je tam veselo, všichni stojí za sebou. Když je někomu špatně odvede se domů, když někdo nemá prachy, tak se na něj složíme. Mě vadí jen cikáni – jako každému, jak kradou, berou sociální dávky, fetujou a tak. Kluci někdy mluví o Židech, ale já ne.

Průzkumník: Hm, děkuji za rozhovor.

3.5.4 Čtvrtý rozhovor – majitel restaurace

■ Tvrdá data a anamnéza respondenta

Osoba: muž, věk 54 let, vzdělání: Středoškolské (nedokončené vysokoškolské vzdělání pedagogického zaměření), živnostník: majitel restaurace a několika nemovitostí s podnájemními byty, doposud nepřišel do styku s PČR pro přímou protiprávní činnost, politická angažovanost, píše kritické a stěžující články o do regionálních tiskovin ve smyslu kritiky poměrů ve společnosti.

Průzkumník respondenta osobně zná, setkání bylo dohodnuto předem jako rozhovor vysvětlující současné názory a postoje respondenta jako funkcionáře uvedené strany. Vzhledem k vysokému nebezpečí konkretizace respondenta průzkumník neuvádí více tvrdých dat o osobě respondenta.

Respondent je v době rozhovoru v dobrém fyzickém i psychickém stavu.

Průzkumník: Dobrý den, potřeboval bych zodpovědět pár otázek mimo záznam a protokol, je to součást mého studia a zajímá mne Váš postoj, potažmo postoj k Židům a současným projevům antisemitismu v České republice, budete k tomu ochotný?

Respondent: Strana Právo a spravedlnost vyznává absolutní rovnoprávnost všech skupin nebo jedinců a dále budu mluvit za svou osobu. Podle mého osobního názoru, něco jako antisemitismus v České republice neexistuje. To co se zde v současné době děje je mediální nerovnoprávnost k majoritní společnosti. Když dnes někdo veřejně řekne Žid, hned je podezříván z nějakého extremismu. Pokud se 200 plnoprávných občanů tohoto státu rozhodne v kterémkoliv datum pochodovat, kteroukoliv částí, kteréhokoliv města, mělo by jim to být v rámci svobody slova a projevu umožněno. Pokud se zde dopustí nějaké trestné činnosti mohou zasáhnout represivní složky.

Průzkumník: Proč tento názor uvádíte větou mediální nerovnoprávnost?

Respondent: Vzhledem k tomu, že veškerá masmédia v tomto státě vlastní bohatí jednotlivci a řekněme si na rovinu, že se jedná hlavně o členy ODS, jejich sympatizanty a také Židy, je logické, že tato média informují neobjektivně a poplatně s ohledem na své šéfy. Jedná se vlastně o uměle vyburcované vášně pro prospěch těchto lidí.

Průzkumník: Proč ve chvíli kdy mluvíte o vlastních masmédiích, zmíníte, ať ve smyslu náboženství, či národa, právě Židy? Proč nemluvíte o tom, že média vlastní, Češi, Němci, Francouzi, Američané atd.

Respondent: Pokud jste dostatečně obeznámen s touto problematikou tak byste měl vědět, že právě většina těchto osob jsou Židé.

Průzkumník: V jakém smyslu Židé, národnost, rasa nebo náboženství.

Respondent: Jsou to potomci starých, zbohatlických, židovských rodin a téměř všichni jsou členy Zednářské lóže.

Průzkumník: A to je špatně nebo dobře. Co je to Zednářská lóže.

Respondent: Zednářská lóže je něco jako starobylé, tajné uskupení, které se zabývá směřováním ekonomik a vůbec celého světa ve směru, který jim vyhovuje.

Průzkumník: A jaký je ten směr, co chtějí?

Respondent: Problém je v tom, že se tato skupina neustále stará o své utajení, nikdo vlastně přesně neví kam chtějí směřovat, ale je jisté, že mají obrovský vliv, který je negativní. Rozhlédněte se kolem sebe, Vám tento stav společnosti vyhovuje a to je prosím produkt těchto židovských, zednářských a dalších obdobných skupin.

Průzkumník: Ještě bych se rád vrátil k tomu, jak vlastně víte, že majitelé médií a členové Zednářské lóže jsou Židé.

Respondent: Pokud žijete v této zemi, tak to musíte vědět, podívejte se kdo nám vytváří politiku, například na internet, Havel, Benda, Komárek, Tigrid, Pithart, Tošovský to všechno jsou Židi a v okolních státech, Ameriku nevyjímaje, je to ještě horší.

Průzkumník: Dobře tedy, připusťme, že v naší a světové politice, ekonomice atd, je množství Židů, ať už v jakékoliv formě, ale proč Vám nevadí množství Britů, křesťanů nebo Indů.

Respondent: Protože Židé budou vždy preferovat Židy a jejich zájmy, na úkor ostatních, je to historicky doložený fakt.

Průzkumník: Mohl byste uvést nějaký příklad?

Respondent: Příkladů je kolem Vás spousta, podívejte se pouze u nás v republice na nefunkčnost rodin, ekonomiku, politiku atd. nebo třeba války.

Průzkumník: Toto nejsou žádné konkrétní příklady.

Průzkumník: Pokud stojíte o konkrétní příklady podívejte se do nějakých alternativních a objektivních médií, třeba na stránky Národně Vzdělávacího institutu nebo zpravodajství Národní tiskové agentury, tam si uděláte reálný náhled na věc.

Průzkumník: Hm, děkuji za rozhovor.

3.5.5 Souhrnná interpretace zjištěných informací z rozhovorů

Souhrnnou interpretaci informací získaných z rozhovorů provedl autor této bakalářské práce v souvislosti se zvolenými průzkumnými otázkami č. 2 a 3. Na otázku č. 1 poskytují požadované informace statistické údaje v předchozích kapitolách.

Vzhledem k osobním anamnézám bylo zjištěno, že ve třech případech u osob přímo se dopouštějících jednání s rasovým podtextem ve smyslu antisemitismu je dosažené vzdělání: vyučen 2x, v jednom případě vzdělání pouze základní bez kvalifikace. U osoby čtvrté (majitel restaurace) se jedná o vzdělání středoškolské. Další prokazatelně zjištěnou informací je, že všechny tři osoby přímo se dopouštějící jednání s rasovým podtextem ve smyslu antisemitismu jsou z neúplných rodin (v jednom případě úplné přerušení vztahů i kontaktů). U osoby čtvrté (majitel restaurace) nelze předchozí rodinné zázemí zjistit.

Výše informace tedy ze zkoumaného vzorku respondentů, potvrzují statistická data uvedená v předchozí kapitole – „Skladba pachatelů“ a potvrzují původ těchto osob z obdobné sociální skupiny vyznačující se stejnými negativními znaky.

Na otázky ve smyslu jednání a smýšlení s antisemitským motivem, tři respondenti ze čtyř reagují tak, že u nich lze předpokládat menší, či větší míru předsudků a xenofobie vůči židovské komunitě. Veškeré odpovědi těchto respondentů vykazují značnou až absolutní dávku iracionality, neboť se neřídí vlastní nebo cizí zkušeností, konkrétními prožitky a fakty. Odpovědi jsou dávány v smyslu obecně odposlouchané konverzace bez reálného a prokazatelného základu. Žid jako takový je v odpovědích a zřejmě i myslí respondentů předmětem negativního *labelingu* (etiketizace). Jedná se tedy o smýšlení *apriori* (předzkušenostně) negativní, postavené na iracionálních předsudcích.

Výstupy z realizovaných rozhovorů nelze považovat za plně reprezentativní, jelikož zahrnují pouze malý počet respondentů. Lze však předpokládat, že jde o ilustrativní vzorek odpovědí na relevantní otázky, které by si měl položit rozsáhlejší výzkum v oblasti vývoje jednání s rasovým potažmo antisemitským podtextem v ČR.

3.6 Odpovědi na otázky průzkumu

■ K otázce č. 1) - Je trestná činnost s antisemitským motivem v České republice po roce 1989 na vzestupu?

V provedeném průzkumu za zjišťované období se tento údaj zastupující termín *trestná činnost* nezvyšuje. Odpověď na otázku č. 1: ***Trestná činnost s antisemitským motivem v České republice po roce 1989 není na vzestupu.***

■ K otázce č. 2) - Jsou pachatelé protiprávního jednání s antisemitským motivem z obdobné sociální skupiny, která se vyznačuje stejnými negativními znaky?

Odpověď na otázku č. 2: Vzhledem k tomu, že tři ze čtyř respondentů jsou osoby z neúplných rodin v jednom případě s výučním a ve dvou případech základním vzděláním, **jsou pachatelé protiprávního jednání z obdobné sociální skupiny, která se vyznačuje**

stejnými negativními znaky. Za tyto negativní znaky můžeme považovat: znak neúplné rodiny, nižšího vzdělání a nezaměstnanosti, pravidelné požívání alkoholu.

■ **K otázce č. 3) - Jaké důvody uvádějí pachatelé pro své smýšlení nebo jednání s antisemitským motivem?**

Odpověď na otázku č. 3: Vzhledem k tomu, že tři ze čtyř respondentů v rozhovorech **neuvádějí** reálné, prokazatelné a ověřitelné důvody pro své *smýšlení nebo jednání* s antisemitským motivem, **lze tyto důvody považovat za iracionální** ve smyslu skutečností jež byly popsány jak v teoretické, tak v praktické části této bakalářské práce.

4 ZÁVĚR

Důvody vedoucí autora této bakalářské práce ke zvolení tématu antisemitismus vycházejí z jeho osobní zkušenosti s tímto jevem v dávné i bližší historii své rodiny a opakovaně při výkonu svého zaměstnání. Autor právě z osobních důvodů se touto problematikou na laické úrovni zabývá již několik let a je naprosto fascinován faktem, kolik lidských životů hrůzy a utrpení již stálo a stále stojí jednání s rasovým - antisemitským motivem i když důvody k němu jsou nepodložené skutečnými a ověřitelnými fakty. Jak je možné, že předsudky a nevzdělanost mají takovou sílu, že zabíjeli miliony lidí, včetně dětí. Jak je možné, že je antisemitismus dosud i v zemích prezentujících sami sebe jako vyspělé demokracie.

V době kdy autor shromažďoval odborné zdroje a další materiál pro vypracování této bakalářské práce, sám ještě netušil o jak složité a obtížné téma se jedná. S postupným zjišťováním této skutečnosti, narůstala širší nutného záběru pro objektivní popsání problematiky antisemitismu. V nejtěžší fázi této práce se autor setkal se dvěma představiteli židovských komunit v České republice, ředitelem židovského muzea v Praze PhDr. Leo Pavlátem a předsedou Židovské obce panem Vladimírem Poskočilem. Rozhovory s těmito moudrými lidmi považuje autor za stěžejní ve smyslu konečného obrysu této bakalářské práce.

Po rozhovorech s výše uvedenými představiteli dospěl autor k tušenému názoru, že antisemitismus jako takový nelze vymítit, nelze jej racionálně zdůvodnit a nelze s ním jako celkem bojovat se zbraní v ruce, protože boj vede pouze k dalšímu boji a iracionální nenávisti, ale antisemitismus lze popsat, lze jej postihovat, vysvětlovat, zveřejňovat, lze **nebýt lhostejný**.

Autor považuje použité použité metody vedoucí k formulaci hlavního závěru práce za dostačující pro formát bakalářské práce. Závěr této práce ukazuje, že cíl, který si autor v úvodu stanovil, byl naplněn. Hlavním zjištěním je, že v současné době v České republice, trestná činnost s antisemitským motivem v přímém smyslu tohoto výrazu není na vzestupu. Dále bylo pomocí souhrnu informací ze statistických dat a rozhovorů zjištěno, že jednání s antisemitským motivem se dopouští pachatelé z obdobné sociální skupiny, jež se vyznačuje stejnými negativními znaky. Posledním zjištěním je skutečnost, že pachatelé z dostupného

vzorku respondentů, uvádějí pro své jednání a smýšlení důvody, jež lze považovat za iracionální.

Tato bakalářská práce neaspiruje na vědeckou studii, učebnici nebo návod na potírání antisemitismu. Tato práce je osobním příspěvkem autora ve smyslu předešlých vět, je výrazem autorovi nelhostejnosti.

5 NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ

Autor této bakalářské práce je přesvědčen a z dosažitelných zdrojů i statistik vyplývá, že hlavními příčinami pro vznik a sílení antisemitismu je nevzdělanost, předsudky a negativní sociální prostředí. Z těchto důvodů tedy musí vycházet i navrhovaná opatření pro potírání tohoto jevu.

Autor se domnívá, že jedním ze stěžejních prostředků pro změnu reálného stavu je jeho prvence, tedy vzdělávání počínaje rodinou, přes základní a střední školy. Dalším opatřením by mělo být povinné absolvování odborně vytvořených vzdělávacích kursů na míru, pro osoby jež se tohoto jednání již dopustili. Tedy přejít od pouze represivních opatření formou příslušných a zákonných trestů v jejich kombinaci s povinným školením a vzděláváním.

V zemích vyspělé Evropy, USA a dalších je při určitých proviněních běžné, že osoby prvotrestané i opakovaně trestané se podrobují povinným kursům (např. zvládání agrese). Tato školení a kursy jsou součástí odsuzujícího rozsudku, jsou povinná a jejich absolvování musí být trestaným doloženo. Jedná se tedy o formu penitenciární i postpenitenciární péče.

■ Povinné vzdělávací kursy pro provinilé:

- legislativně ošetřené,
- tematicky specializované,
- vedené odborníky (pedagog, historik, atd.),
- spojené například s tematickou filmovou projekcí, (tyto vzdělávací a informační filmy existují)
- spojené s prostředím, například v Malé pevnosti Terezín, (školící a projekční prostory v rámci objektu Malé pevnosti existují)
- s patřičným výkladem spojeným například s případným vítězstvím Němcka ve 2. světové válce a tedy skutečnostmi, jež německé velení plánovalo a částečně již uvádělo do reality (užití jaderných zbraní ve válce, redukce slovanských národů, jejich servisní využití pro Německo a následný odsun na ruskou Sibiř, vyhlazení Židů)
- délka kursu dle provinění

- stěžejně financované a řízené ze státních zdrojů pro penitenciární a postpenitencární péči
- spolupráce s nestátními organizacemi (např. vězeňská a veteránská sdružení, židovské obce, atd.)

Autor je přesvědčen o tom, že povinné například tříměsíční, vzdělávací kursy pro provinilé jednáním se znaky rasismu – antisemitismu, by mohly přinést určité, dílčí, pozitivní výsledky a naznačit směr práce s tímto negativním sociálně patologickým jevem.

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Atlas Česka : židovské památky [online]. 2007-2008 [cit. 2008-04-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/kraj-vysocina/zidovske-pamatky/cely-clanek/>>.

AVINERI , Šlomo . *Zrození moderního sionismu*. 1. vyd. Praha : Sefer, 2001. 250 s. ISBN 80-85924-28-5.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha : Karolinum, 2002. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

DROBÍK, Tomáš. Arabsko izraelský konflikt. *Mezinárodní vztahy* [online]. 2000 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://policy.euweb.cz/view.php?id=20>>.

FRANKL , Michal. *Holocaust cz : Od liberalismu k antisemitismu* [online]. 2008 , 4.3.2008 [cit. 2008-04-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.holocaust.cz/cz2/resources/bib/samples/frankl2008>>.

ICEJ *Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém : Popírači holocaustu zvedají hlavy* [online]. 2003-2004 , 3.4.2008 [cit. 2008-04-21]. Dostupný z WWW: <http://www.icej.cz/slovo_z_jeruzalema/komentare/2006-0102-Popiraci-holocaustu-zvedaji-hlavy.html>.

JAREŠ, Jakub. *Aktuálně cz : Popírači holocaustu v Česku* [online]. 1999-2008 , 2006 [cit. 2008-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/clanek.phtml?id=86361>>.

CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. 172 s. ISBN 80-7201-265-7.

Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. Ladislava Tejchmanová. 1. vyd. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2007. 38 s.

JOHNSON, Paul. *Dějiny židovského národa*. Věra a Jan Lamperovi. 1st edition. Praha : Rozmluvy, 1995. 591 s. ISBN 80-85336-31-6.

LIPSTADTOVÁ, Deborah. *Popírání holocaustu : Sílící útok na pravdu a paměť*. Jana a Jiří Ogročtí. 1st edition. Praha : Paseka, 2001. 352 s. ISBN 80-7185-402-6.

MAREŠ, Miroslav. *Extremismus : Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. 1. vyd. Praha : Reproprint, a.s. , 2006. 80 s.

MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. 287 s. ISBN 80-7178-549-0.

MESSADIÉ, Gérald. *Obecné dějiny antisemitismu : od starověku po dvacáté století*. 1. vyd. Praha : Práh, 2000. 317 s. ISBN 80-7252-038-5.

NOVOTNÝ, František, MIROSLAV , Růžička. *Trestní kodexy : Trestní zákon, Trestní řád a související předpisy (komentář)*. 2. přeprac. vyd. Praha : Eurounion, s.r.o, 2002. 1640 s. ISBN 80-7317-009-4.

PAVLÁT, Leo. *Židé dějiny a kultura : Antisemitismus nejtrvalejší zášť v dějinách lidstva*. 2. dopl. vyd. Praha : Židovské muzeum v Praze, 2002. 143 s. ISBN 80-85608-43-X.

STERNHELL , Zeev . *Antisemitismus* [online]. 2006 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.differentlife.cz/pravalidska04.htm>>.

ŠVINGALOVÁ, Dana, PEŠATOVÁ, Ilona. *Uvedení do výzkumu a metodik tvorby bakalářské práce*. 1. vyd. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2006. 78 s. ISBN 80-7372-046-9.

Tereziánský rodinný tábor : V Osvětimi-Birkenau. Toman Brod, Miroslav Kárný, Margita Kárná. 1. vyd. Praha : Melantrich, 1994. 203 s. ISBN 80-7023-193-9.

Všeobecná encyklopedie. 1. vyd. Praha : Diderot, 1999. 8 sv. (518, 534, 473, 424, 507, 482, 428, 493). ISBN 80-902555-3-1.

VŠETEČKA , Jiří, KUDĚLA, Jiří. *Osudy židovské Prahy*. 1. vyd. Praha : Grafoprint-Neubert, 1993. 255 s. ISBN 80-901208-5-7.

Wikipedie otevřená encyklopedie : antisemitismus [online]. 2001 , 28. 1. 2008 [cit. 2008-02-28]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Antisemitismus>>.

ZAHRADNÍKOVÁ, Marie. *Židovské muzeum v praze : Dějiny židů v českých zemích* [online]. 2004-2008, 19.2.2008 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czprimary.htm>>.